

“Doe relaxed en kom sporten!”

Betekenisgeving door jongeren aan drie playgrounds in drie Rotterdamse wijken.

Ian Mostert
Juli 2007

Foto omslag: voetbaltoernooi voor 10 – 13 jarigen bij playground Henegouwerplein.

“Doe relaxed en kom sporten!”

Betekenisgeving door jongeren aan drie playgrounds in drie Rotterdamse wijken.

Ian Mostert
Doezastraat 21b
3039 ZB Rotterdam
Studentnummer: 4216667
ian_mostert@hotmail.com

Sportmanagement, Inholland Select Studies Rotterdam (ISS).

Intern begeleider:	Stephen Steijger (Sportmanagement, ISS Rotterdam)
Extern begeleider:	Paul Verweel (USBO, Utrecht)

© 2007 Ian Mostert

Alle rechten blijven van de auteur. Uit het rapport mag niets worden veeleelvoudigd of openbaar gemaakt worden, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande toestemming van de auteur.

Inhoudsopgave.

Inhoudsopgave.	3
Voorwoord.	5
Samenvatting / Summary.	6
Samenvatting	6
Summary	8
1. Probleemstelling & doelstelling.	10
§ 1.1 – Inleiding.	10
§ 1.2 – Probleemstelling en doelstelling.	11
2. Methodologische verantwoording.	13
§ 2.1 – Inleiding.	13
§ 2.2 – Verklaring van de methodologie.	13
§ 2.2.1 Kwaliteitscriteria.	14
§ 2.2.2 Interview en gesprek.	14
§ 2.2.3 Tijdpad.	15
§ 2.3 – Omschrijving van begrippen.	16
3. Impressie van de 3 playgrounds.	17
§ 3.1 – Inleiding	17
§ 3.2 – Koningsveldstraat	18
§ 3.3 – Schiedamse Vest	20
§ 3.4 – Henegouwerplein	23
4. Sportaanbod en sociaal contact.	27
§ 4.1 – Ontmoeting en begroeting!	27
§ 4.2 – Sport op 1.	27
§ 4.3 – Is sociaal contact dan niet belangrijk?	28
§ 4.4 – Vriendschappen, (nieuwe) bindingen met groepen en individuen.	29
§ 4.5 – Betekenisgeving aan verschillen.	31
§ 4.6 – Meisjes; welke betekenis geven zij aan sportaanbod en sociaal contact?	32
5. Organisatie.	34
§ 5.1 – Organisatie.	34
§ 5.2 – Toezicht en begeleiding.	34

§ 5.3 – Leeftijdafhankelijk en genuanceerde benaderingsvormen.	37
§ 5.4 – Zelforganisatie.	38
§ 5.5 – Wat kan beter worden georganiseerd?	39
§ 5.6 – Wat willen jongeren zelf bijdragen aan de playground?	40
6. Conclusie, theoretische reflectie en aanbevelingen.	43
§ 6.1 – Conclusie.	43
§ 6.2 – De onderzoeksresultaten en theoretische reflectie.	46
§ 6.3 – Aanbevelingen.	49
Bronvermelding.	52
Literatuur.	52
Artikelen en studies.	52
Bronnen	53
Reflectieverslag.	54

Voorwoord.

Gepassioneerd door sport en met veel interesse voor de leef- en belevingswereld van jongeren ben ik dit onderzoek gestart. Hierbij was het niet alleen van belang om mijn interessegebieden op elkaar aan te laten sluiten, maar ook om te onderzoeken hoe sport in buurten en wijken goed aansluit op de (be-)leefwereld van jongeren. Na vele handen met jongeren en begeleiders geschud te hebben. Na veel gesprekken te hebben gevoerd met jongeren. Na regelmatig te zijn aangezien voor scout, als 'het mannetje van het nieuwe kunstgrasveld', als wijkagent en gelukkig ook gewoon als student is mijn onderzoeksrapport klaar. Althans, ik wil het op dit moment houden bij wat er nu in dit rapport staat. Het viel mij wel op dat er nog veel meer te 'ontdekken' en onderzoeken valt. Wie weet iets voor in de toekomst!

Tijdens mijn onderzoek ben ik naast veel interessante cases ook veel interessante personen tegengekomen. Een deel hiervan staat verwerkt in het onderzoeksrapport. Het grootste deel zit echter in mijn gedachten. Om mijn gedachten te delen noem ik een aantal personen die mij tijdens de onderzoeksperiode hebben geïnspireerd en geïnformeerd. Uiteraard ben ik de jongeren die mee hebben willen helpen via gesprekken en interviews zeer dankbaar. Ook de begeleiders en buurtbewoners hebben zich zeer open opgesteld richting het onderzoek en hun steentje bijgedragen. Daarnaast heb ik veel kennis en inspiratie gevonden bij de groep onderzoekers van de Utrechtse School voor Bestuurs- en Organisationswetenschappen (USBO) en Richard Krajicek Foundation, waarmee ik tijdens mijn onderzoek informatie gedeeld heb. Mijn afstudeerbegeleider Stephen Steijger en Bep de Waard hebben mij namens de opleiding Sportmanagement ondersteund en richting gegeven in het onderzoeksproces. In het bijzonder wil ik Prof. Dr. Paul Verweel (USBO) bedanken voor het begeleiden, informeren en inspireren in de weinige tijd die hij eigenlijk ter beschikking had en heeft.

Bedankt!

En nu? Ik hoop dat u veel informatie en inspiratie haalt uit mijn afstudeerscriptie voor het verkrijgen van een heldere betekenisgeving door jongeren omtrent playgrounds in wijken en buurten.

Rotterdam, 27 juli 2007.

Ian Mostert.

Samenvatting / Summary.

Samenvatting.

In dit onderzoek staat de betekenisgeving door jongeren aan playgrounds in de wijk of buurt centraal. Het gaat bij deze betekenisgeving om de beweegredenen van jongeren om een playground te bezoeken. De beweegredenen kunnen afhankelijk zijn van bijvoorbeeld het sportaanbod, de organisatie op en om de playgrounds en het gedrag van de jongeren zelf. In dit onderzoek staat de data vanuit de jongeren centraal om vervolgens thema's uit de data te filteren die het meest belangrijk zijn. Tot slot wordt een korte theoretische reflectie gegeven ingaande op de hoofdthema's.

Probleemstelling.

Om inzicht te krijgen in de betekenisgeving door jongeren aan playgrounds zijn drie playgrounds in Rotterdam onderzocht. De playgrounds bevinden zich aan het Henegouwerplein (Middelland), de Koningsveldstraat (Liskwartier) en de Schiedamse Vest (Cool). Om meer inzicht te krijgen in de betekenis die jongeren geven aan playgrounds in de wijk of buurt is de volgende vraag geformuleerd, die het gehele onderzoek centraal heeft gestaan en als 'kapstok' dient voor de deelvragen.

Welke betekenis(sen) heeft een playground in de ogen van jongeren in de buurt?

Methodologie.

Vervolgens wordt een methodologische verantwoording gegeven. Hierin wordt uitgelegd waarom het van belang is om met een kwalitatief onderzoek te 'ontdekken' welke betekenis(sen) jongeren geven aan hun playgroundbezoeken. Het gaat in dit onderzoek namelijk om de diepere betekenis die jongeren geven aan hún playground. Om jongeren niet te sturen in hun betekenisgeving, maar om te ontdekken wat de playground voor hen betekent, is gekozen voor een exploratieve onderzoeksmethode. Deze methode gaat uit van het starten zonder afleidende kennis en informatie (grounded theory), waardoor de onderzochte groep de inhoud van het onderzoek bepaalt. Het onderzoek krijgt richting door de betekenisgeving van de meerderheid en de vergelijkingen met observaties (intersubjectiviteit).

Sfeerimpressie.

Voordat wordt gestart met de praktijkbeschrijvingen wordt eerst een korte impressie per playground geschetst. Om de lezer in de context te verplaatsen van het onderzoeksterrein wordt beschreven hoe de wijk en buurt waar de playground zich bevindt er uit ziet. De woningen, openbare ruimtes, scholen en statistische gegevens van de buurt en haar bewoners komen hier aan bod. Opvallende gegevens zijn de grote hoeveelheid aan portiek- en huurwoningen, de verhouding autochtone – allochtone bewoners en de ruimte om te spelen en te sporten. Per playground zijn er ook duidelijke verschillen. Bijvoorbeeld in grootte, ligging in de wijk, bezoekers en organisatie en begeleiding.

Sport en sociale contacten.

Het eerste hoofdstuk waarin de betekenisgeving door jongeren beschreven wordt, hoofdstuk 4, gaat in op het sportaanbod en de sociale contacten op en om de playgrounds. Sport is voor veel jongeren een belangrijke, of misschien wel de belangrijkste, beweegreden om een playground te bezoeken. Maar de sociale contacten die jongeren leggen en behouden op de playground zijn nauw verweven met de vraag naar sport. Daarnaast spreken jongeren op de playgrounds over verschillende 'soorten' vrienden. Bijvoorbeeld 'sportvrienden' die zij ontmoeten op de playgrounds. Ook bezoeken jongeren met bestaande vriendschappen de playgrounds en is er een kleine groep jongeren die op de playgrounds nieuwe vriendschappen maken. Als jongeren spreken over 'verschillen', dan spreken zij voornamelijk over gedrag, leeftijd en niveau. Er wordt bijvoorbeeld een verschil ervaren tussen 'relaxte' en 'agressieve' jongeren. Over etnische of economische verschillen zijn jongeren duidelijk. Op dit vlak "zijn er geen verschillen", aldus veel jongeren. Opvallend is dat meisjes vanaf een bepaalde leeftijd (± 12 jaar) nauwelijks nog een bezoek brengen aan de playgrounds.

Organisatie.

Hoofdstuk 5 gaat dieper in op de organisatie op de playgrounds. Hier wordt beschreven hoe subtiel organisaties, volgens jongeren, om moeten gaan met de begeleiding en het toezicht van jongeren. In dit onderzoek zijn vier categorieën naar leeftijd en behoefte van jongeren gevormd, namelijk: 1. 10 – 16 jarigen met de behoefte toezicht en begeleiding. 2. 16 jaar en ouder die behoefte heeft aan organisatie ter ondersteuning van eigen sportactiviteiten. 3. 10 – 16 jarigen met de behoefte tot persoonlijke ontwikkeling. En 4. 16 jaar en ouder met de behoefte tot organisatie en samenwerking. Een andere belangrijke constatering is dat alle jongeren een bepaalde mate van zelforganisatie kennen. De mate en vorm verschillen van elkaar, vaak afhankelijk van de leeftijd en de aanwezige organisatie. De laatste twee paragrafen van hoofdstuk 5 gaan in op wat volgens jongeren nog verbeterd kan worden op de playgrounds en op wat jongeren zelf denken, kunnen en willen bijdragen aan hun playground. Jongeren vinden het over het algemeen moeilijk om hier een antwoord op te bedenken. Vaak geven jongeren aan nieuw kunstgras te willen. Bij de vraag naar de participatie in organisatie en uitvoering geven veel jongeren aan niet goed te weten wat zij kunnen en wat zij kunnen doen. Om mee te werken aan de organisatie en uitvoering van activiteiten willen jongeren gevraagd worden door begeleiders en organisatoren.

Theoretische reflectie.

Na de betekenisgeving door jongeren beschreven en geanalyseerd te hebben wordt een aantal conclusies getrokken, waarbij de hoofdvraag en de deelvragen verwerkt zijn in een aantal thema's, namelijk: 1. "Voor de gezelligheid én om de sport!" 2. "Waarom hebben we begeleiding nodig? Ik ben geen kind meer!" 3. "Je herkent elkaar later wel." 4. "Als er iets geholpen moet worden, dan kan ik wel helpen." Om de opgedane informatie en kennis een wetenschappelijke verdieping te bieden is de praktijk nog eens tegen het theoretische licht gehouden. Onderzoekers als Elling, Putnam, Sennett en Verweel zijn hierbij gebruikt. Tot slot volgt een aantal aanbevelingen, die bestemd zijn voor organisatoren, beleidsmakers en begeleiders bij playgrounds.

Summary.

The central focus of this study is the significance/symbolism attached by youngsters to playgrounds in the local area and their motivations for visiting them. These motives can depend on, for example, sport facilities, organisation at and around the playgrounds and the behaviour of the particular individual. In this research data received from the youngsters themselves is of central importance, in order to filter out the most important themes. Finally, a short theoretical reflection is made concerning the most important themes.

Definition of a problem.

In order to gain insight as to the meaning attached by children and teenagers to local playgrounds research was carried out at three Rotterdam playgrounds. The playgrounds are located at Henegouwerplein (Middelland), Koningsveldstraat (Liskwartier) and Schiedamse Vest (Cool). In order to gain further insight as to the role of the local playground the following question was formulated:

What meaning does the local playground have for youth in the area?

This question is central to the entire study.

Methodology.

A methodology for the study is then given. Here, it is explained why it is of importance to explore using qualitative research exactly what significance young people attach to their playground visits. The research is concerned specifically with the 'deeper' significance that children and teenagers attach to their playground. In order to avoid 'steering' the opinions of the individuals studied and ensure that the true significance of the playground was revealed, an explorative research method was selected. This method (known as Grounded Theory) requires that empirical research is conducted without the introduction of any theory or inferred ideas. In this way, the group being researched decides on the content and direction of the study. The research can then be structured using the opinions of the majority and the intersubjective comparison of observations.

Context.

Before commencing with the research itself, a short 'impression' of each playground is outlined. In order to place the reader in the right context, a description is given of the neighbourhood around each playground. This concerns the type of housing, open spaces, schools and statistics concerning the neighbourhood and its residents. Important details include the amount of portico and rented accommodations, the size of the immigrant population in the area and the space available for sport and recreation. Clear differences also exist between playgrounds in terms of size, location within the neighbourhood, number of visitors, organisation and supervision.

Sport and social contacts.

The first chapter to consider the opinions of the children is Chapter 4. Chapter 4 considers the available sporting facilities and social contacts in and around the playground. For many young people sport is one of the most important (or the most important) motives for visiting a playground. The social contacts made and maintained by the children/teenagers are also closely intertwined with sport. Additionally, the youngsters spoke of different 'sorts' of friends. For example, 'sport friends' that they meet at the playground. There are also groups of existing friends that visit playgrounds as well as a small group of individuals who make new friends at the playgrounds. When young people talk about 'differences' they normally refer to behaviour, age and ability. For example, there was a difference between 'relaxed' and 'aggressive' individuals. Concerning economic or ethnic variables, those studied were clear: "There are no differences", many said. Another noticeable trend was the disinclination for girls over the age of 12 to visit playgrounds.

Organisation.

Chapter 5 goes into depth about organisation on the playgrounds. Here a description is given as to how subtle, according to the children/teenagers, leadership and supervision should be. In the study four categories of young people are identified with varying needs in this respect; 10-16 year olds with a requirement for supervision and leadership; teenagers over 16 who require support for their sport activities; children between 10-16 who require personal development, and; teenagers over 16 requiring organisation and teamwork. Another important observation made concerned the number of different ways and the degree to which those studied arrange to meet (self organisation). The method used differs from person to person, often dependent on age and organisational influence present. The last two paragraphs of Chapter 5 consider how young people feel the playgrounds could be improved and what they themselves think they could/would willingly contribute to the playground. In general, the youngsters found it difficult to answer this question, although many indicated that they would like new artificial grass. When asked about participation in organisation and running of the playground, many of those interviewed said that they didn't know how they could contribute. They also said that the question of cooperation in organisation and activities should be posed by organisers/supervisors.

Theoretical reflection.

After having described and analysed the opinions of the young people, Chapter 6 concludes the study. The central question outlined above and the sub-themes were processed into 4 themes:

1. To be sociable and for sport!
2. Why do we need support? I'm not a child anymore!
3. You recognize each other later
4. If help is needed, I'm willing to contribute!

To give the information and knowledge obtained a scientific depth the practical observations are once more compared to existing theory. Researchers such as Elling, Putnam, Sennett and Verweel are used here. Finally, a number of recommendations are made, intended for organisers, policy makers and supervisors of playgrounds.

1.

Probleemstelling & doelstelling.

§ 1.1 – Inleiding.

Als paddenstoelen schieten ze uit de grond. In iedere grote stad, veelal in probleemwijken. Sportvelden, ook wel 'playgrounds' genoemd. Plaatselijke overheden, de Richard Krajicek Foundation en de Johan Cruijff Foundation zijn voorbeelden van instanties die geregeld een playground in een wijk financieren en openen. In de veronderstelling dat de playground jongeren een bezigheid biedt, bijvoorbeeld om verveling, criminaliteit en overgewicht tegen te gaan. Maar is het bekend wat de doelgroep zoekt op de playgrounds?

Vanuit mijn huidige werkveld, begeleiden en coachen van jongeren, ervaar ik regelmatig een grote afstand tussen deze doelgroep en instanties waarvan zij afhankelijk zijn. Ondanks de beste bedoelingen van de instanties worden jongeren regelmatig toch niet bereikt. Als er gekozen is om een bepaalde doelgroep te bereiken handelt een onderneming vaak pas als de vraag van de 'afnemer' in kaart is gebracht. Pas dan wordt het aanbod op de doelgroep afgestemd. Maar bij veel zorgverlenende instanties, evenals bij mijn werkgever, begint dat inzicht net op gang te komen bij de begeleiding van cliënten. Het gaat dus niet alleen om een probleem aankaarten, maar ook om het peilen van de behoefte, de wíl.

Maar hoe is dit bij de playgrounds in de wijk? Er is weinig bekend over wat jongeren interesseert en naar mijn mening te weinig contact tussen deze doelgroep en beleidsmakers. Vanuit een maatschappelijk doel wordt getracht jongeren te bereiken en te laten participeren in de wijk aan de sportmogelijkheden. Regelmatig worden er prachtige playgrounds in wijken neergelegd om de jongeren te laten sporten. Maar werkt dit top down beleid? Het kan zijn dat het moeilijk is om de te bereiken doelgroep in kaart te brengen, maar is het juist bij deze doelgroep niet enorm belangrijk om het aanbod af te stemmen op de vraag? Een meer bottom up benadering.

Wat is de behoefte van deze doelgroep? Om de sportvelden meer op de behoefte van jongeren aan te laten sluiten zal om te beginnen een kwalitatief onderzoek nodig zijn. In opdracht van de Utrechtse School voor Bestuurs- en Organisationswetenschappen (USBO) zal ik een onderzoek verrichten naar de behoefte van jongeren die een playground kunnen bezoeken. Wanneer is een playground wél en wanneer is een playground niet aantrekkelijk? Uit deze vraag is de centrale vraagstelling ontstaan: 'Welke betekenis(sen) heeft een playground in de ogen van jongeren in de buurt?'

De USBO heeft mij betrokken bij het onderzoek naar playgrounds, omdat ik vanuit de opleiding sportmanagement met een praktijkgerichte optiek dichter op de groep jongeren sta, dan dat zij als onderzoekers zullen doen. Het onderzoek dat hier voor u ligt zal worden gebruikt in de oriëntatiefase

van een vijfjarig onderzoek van playgrounds dat door de USBO wordt verricht. Het vijfjarig onderzoek richt zich vooral op de invloed en begeleiding van en door volwassenen en professionals.

Tijdens het onderzoek zal ik letten op zaken die voor de jongeren belangrijk zijn. Hierbij kan gedacht worden aan de directe relatie tot de playgrounds, maar ook aan de dromen, idealen, kijk op de wijk en de onderlinge samenhang van jongeren. Hebben jongeren behoefte aan begeleiding of vrijheid bij de playgrounds? Weten de jongeren welke jongeren niet op de playgrounds afkomen en waarom? Met een exploratief kwalitatief onderzoek denk ik een duidelijker beeld te kunnen schetsen wat voor jongeren belangrijk is om een playground te bezoeken. De uitkomsten kunnen dienen voor sportfaciliterende instanties, maar het doel van het onderzoek is puur het in kaart brengen van de betekenisgeving door de jongeren.

§ 1.2 – Probleemstelling en doelstelling.

Probleemstelling

De betekenisgeving aan playgrounds door jongeren is nog nauwelijks in kaart gebracht, terwijl beleid gericht op de jongeren en playgrounds dit wel doet suggereren.

Doelstelling

In vier maanden tijd (maart - juni 2007) zal met een exploratief onderzoek in kaart worden gebracht wat de jongeren in drie wijken van Rotterdam, waar het onderzoek plaats vindt, interesseert en beweegt. Hieruit zal de mate en vorm van behoefte naar playgrounds in de wijk worden geanalyseerd.

Centrale vraagstelling

0. Welke betekenis(sen) heeft een playground in de ogen van jongeren in de buurt?

Deelvragen

1. Wat is voor jongeren belangrijk om naar een playground te komen?
2. Is het sportaanbod en/of het sociale contact de drijfveer om te komen?
3. Is de mate van toezicht en begeleiding belangrijk voor de jongeren?
4. Draagt een playground in de ogen van de jeugd bij aan (nieuwe) bindingen tussen groepen en individuen?
5. Zijn er duidelijke verschillen in 'soorten' jongeren die op de playgrounds afkomen? Denk hierbij aan leeftijd, achtergrond, (jongeren)cultuur, 'ras', woonomgeving, etc.
6. Wat zou er volgens de jongeren moeten veranderen? En hoe?
7. Wat willen jongeren zelf bijdragen aan de playground?

Wetenschappelijke relevantie

Tot op heden is er weinig onderzoek verricht naar de behoefte van jongeren omtrent sportmogelijkheden in de wijk. Een onderzoek vanuit de betekenis van jongeren kan tot interessante

inzichten en uitkomsten leiden. Als afsluiting zal in dit onderzoek de praktijk, de betekenis(sen) die jongeren geven aan playgrounds, worden gerelateerd aan theorie.

Maatschappelijke relevantie

Sport wordt steeds vaker gezien als een belangrijk middel om doelen te verwezenlijken. Zo worden wijken steeds vaker voorzien van playgrounds om een maatschappelijk doel te dienen. Om de playgrounds zo efficiënt mogelijk te benutten is het kennen van de doelgroep zeer belangrijk. Daarom is een studie naar de behoefte en het gedrag van de doelgroep belangrijk en zeer actueel. Vanuit overheden komt meer belangstelling voor sport en wordt er gewerkt aan een beter jeugdbeleid. Allerlei instanties met een maatschappelijke betrokkenheid melden zich als het gaat om sportprojecten op lokaal niveau. En waar het allemaal om gaat, het bereiken van de doelgroepen, is hierdoor een must om projecten effectief en doelmatig te kunnen laten functioneren. Voor de jongeren is het belangrijk om gehoord te worden en de behoefte te kunnen uiten, zonder dat een instantie een eigen doel nastreeft.

2.

Methodologische verantwoording.

§ 2.1 – Inleiding.

De opzet van het onderzoek is in de inhoud al herkenbaar. In het eerste hoofdstuk is reeds beschreven wat de aanleiding voor het onderzoek is. De hoofdvraag, “Welke betekenis(sen) heeft een playground in de ogen van jongeren in de buurt?”, zal de ‘kapstok’ vormen voor het onderzoek. De deelvragen zijn bij aanvang van het onderzoek nog onbekende kledingstukken die vorm en kleur wordt gegeven door de onderzochte doelgroep: jongeren. Het onderzoek richt zich op de behoefte en vraag die nú, 2007, speelt bij jongeren in drie buurten van Rotterdam. Om niet bijziend en doof het onderzoek te starten, maar zoekend naar de betekenisgeving van de onderzochten (Kats 1996), is interactionisme een belangrijke waarde binnen het onderzoek.

Het onderzoek naar de betekenis(sen) die jongeren aan een playground geven zal exploratief zijn. Zoals hierboven omschreven is getracht zonder ‘oogkleppen’ de praktijk te verkennen. Door in eerste instantie enkel observaties te doen naar de playground met de daarbij horende jongeren, wijk en organisaties is een eerste verkenning gemaakt. Vanuit deze eerste verkenning zijn thema's gefilterd om nader te bestuderen. Naarmate de onderzoekstijd vordert is er meer contact met de doelgroep en betrokken personen. De observaties en toetsing van thema's in de praktijk vormen de basis voor interviews en gerichte gesprekken met de doelgroep. Er ontstaat een cyclus waarin exploratie en toetsing elkaar afwisselen (Van Dijk e.a. 1991). Door de continue exploratie en toetsing wordt er steeds dichterbij de kern gewerkt. Alsof de grote hoeveelheid informatie door een trechter of liever een spiraalvorm moet worden gehaald om de betekenis(sen) te filteren. Tegen het einde van het onderzoek wordt de vergaarde data tegen het theoretische licht gehouden. Afsluitend volgen conclusies en aanbevelingen.

§ 2.2 – Verklaring van de methodologie.

Om het onderzoek goed te laten verlopen is een aantal zaken van belang. Allereerst is het belangrijk om op het niveau van jongeren te handelen en redeneren (grounded theory). Ten tweede is het van belang dat het onderzoek volgens de zelfde richtlijnen verloopt, ongeacht tijd, plaats en jongere. Daarom is een zelfde lijst met interviewtopics gehanteerd tijdens het interview. Het interview en de gespreksvormen nemen een belangrijke rol in het onderzoek in. Naast de vaststaande interviewtopics is het mogelijk om jongeren naar de diepere betekenis(sen) van hun antwoorden te vragen. Waar schriftelijke enquêtes en interviews hun diepgang en bijvoorbeeld sociaal wenselijke beantwoording (kunnen) verliezen door het beperkte contact met de onderzoeksdoelgroep, is het met de onderzoeksvormen in dit onderzoek direct mogelijk om via interactie wel tot diepere betekenisgeving te komen en direct te reageren bij onduidelijke of twijfelachtige antwoorden. Doorvragen en vragen

naar de interpretatie van antwoorden door de onderzochten zorgen in dit onderzoek naar de gewenste diepgang en betekenisgeving door jongeren.

§ 2.2.1 Kwaliteitscriteria.

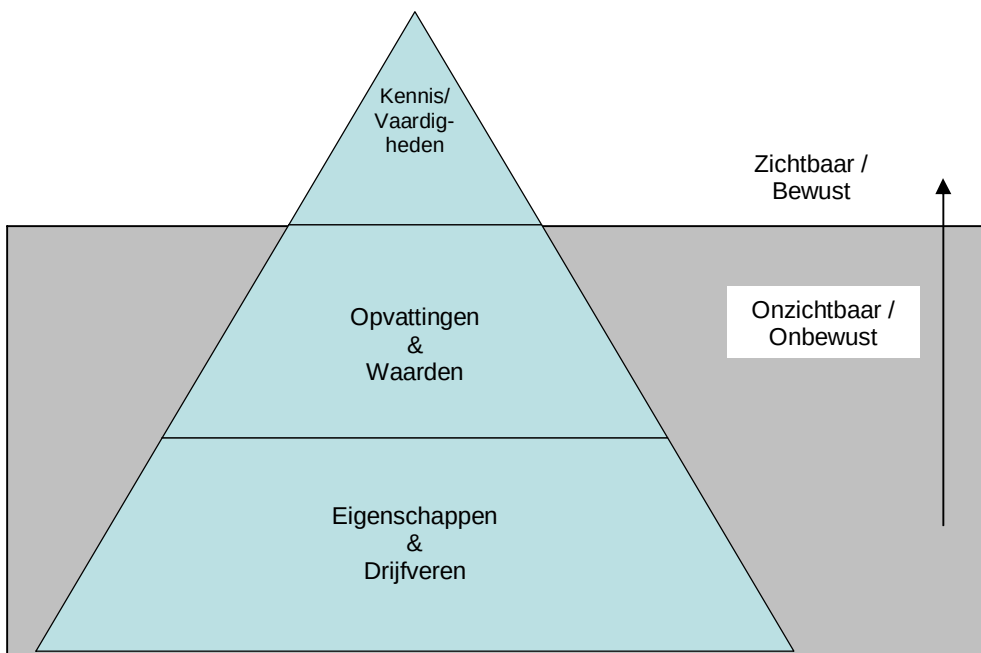
Allereerst is het belangrijk te benadrukken dat de kwaliteitscriteria gelden voor de drie onderzochte playgrounds. Uiteraard is het onderzoek afhankelijk van de doelgroep die onderzocht en bevraagd is. Bij het onderzoek wordt waarde gehecht aan de betrouwbaarheid en de validiteit van de uitkomsten. Wel is getracht om zoveel mogelijk exploratief het onderzoek te volbrengen. Tijdens het exploreren is door het continu terug laten komen van toetsing getracht om zoveel mogelijk toevalligheden te mijden in de onderzoeksresultaten. De vragen die tijdens het onderzoek beantwoord worden door jongeren zijn altijd hetzelfde van opzet en inhoud. Bovenstaande zaken zorgen voor zoveel mogelijk betrouwbaarheid van het onderzoek en de uitkomsten. De validiteit wordt grotendeels door de doelgroep zelf bepaald. Door veel contact met jongeren op de playgrounds is het onderzoek gevuld met betekenissen die jongeren geven aan playgrounds. Om de gesprekken/interviews met jongeren te toetsen is meerdere malen met hen gesproken. Op het moment dat dezelfde informatie terug komt wordt deze data als 'echte' betrouwbare en geldige informatie beschouwd. Tijdens observaties van het gedrag van jongeren in de praktijk zijn de door jongeren aangegeven theorieën, van de betekenissen die zij geven aan de playground in de wijk, met elkaar vergeleken en dus wederom getoetst.

Naast de twee standaard kwaliteitscriteria, betrouwbaarheid en validiteit, wordt in dit onderzoek ook waarde gehecht aan andere, minder gebruikelijke, criteria. Er van uitgaande dat iets nooit helemaal waar of onwaar is, ook niet als er voldaan is aan alle criteria voor betrouwbaarheid en validiteit, zal er ook sprake zijn van subjectieve geldigheid in dit onderzoeksrapport. Het is voor een groot deel van belang dat degenen die onderzocht worden, de jongeren, instemmen met hetgeen onderzocht wordt. De cyclische toetsing van en door jongeren zorgt voor een deels subjectieve geldigheid. Door hier observaties naast te houden wordt de beleving en het gedrag van de jongeren met elkaar vergeleken (intersubjectiviteit). Ook is er door het onderzoeken van wisselende gebruikers in wisselende omstandigheden sprake van meer 'waterdichtheid' in dit onderzoek. Het onderzoek met bijbehorende resultaten betreft geen momentopname. Een andere belangrijke factor is het feit dat er drie playgrounds onderzocht worden. Hierdoor kunnen algemene zaken en bijzonderheden van elkaar worden onderscheiden tijdens vergelijkingen van de playgrounds.

§ 2.2.2 Interview en gesprek.

In de opzet van de methodologie is gekozen voor een cyclus waarin exploratie en toetsing elkaar afwisselen. Om tot nieuwe inzichten te komen is het van belang om, openstaand voor de praktijk en beleving van jongeren, te bestuderen. Tijdens de cyclus is gebleken dat een interview op of bij het sportveld voor een korte periode interessant is, maar als het te lang duurt is de motivatie en concentratie bij een groot deel van de jongeren snel verdwenen. Daarnaast worden vragen gesteld

waar veel jongeren nauwelijks over nagedacht hebben. De onderzoeksvragen gaan in op gedragingen en behoeften die voor jongeren vaak onbewust 'gebeuren'. "Ik houd van sporten!" is regelmatig uitgesproken. Maar de dieperliggende betekenissen die de playground voor jongeren heeft hebben meer tijd en moeite nodig om boven water te komen. Ter visualisatie van het onderzoek is het 'Ijsbergmodel' van McClelland opgenomen in deze paragraaf. Dit ijsbergmodel toont aan op welk bewustzijnsniveau vragen gesteld worden en waarom het moeilijk kan zijn om een juiste betekenis te geven als antwoord op de vragen. De methodologie is daarom deels aangepast tijdens de exploratie. Door meer vraaggesprekken op informele wijze ten uitvoer te brengen lag de drempel om deel te nemen lager. Regelmatig hebben gesprekken plaatsgevonden in groepsverband, waarbij groepen beperkt zijn tot hoogstens drie personen. Hierbij is rekening gehouden met de betekenis volgens alle gesprekspartners door per vraag een andere persoon aan het woord te laten. Dit zorgt ervoor dat de groep niet het antwoord van een 'leider' overneemt. Door deze aanpassingen van de methodologie zijn meer jongeren betrokken bij het onderzoek en is er diepgaander met hen gesproken.

Aangepast 'Ijsbergmodel van McClelland' (gebaseerd op Freud's ijsbergmodel).

§ 2.2.3 Tijdpad.

De eerste periode van ongeveer één maand is besteed aan observaties op de playgrounds. De observaties richten zich op de jongeren, de playground zelf, de ouders/volwassenen, buurt- en jongerenwerkers en de wijk waarin de playground gelegen is. In hoofdstuk 3 wordt een impressie gegeven van de drie playgrounds die gebaseerd is op de observaties en aangevuld met statistische gegevens.

De 1ste en 2^e periode vormen een continuüm. Tijdens de 1ste periode worden al gesprekken gevoerd met jongeren, ouders en buurt- en jongerenwerkers. De gehele onderzoeksperiode zijn observaties belangrijk, onder andere voor de cyclus van exploratie en toetsing. De 2^e periode, van ongeveer 7 weken, staat in het teken van gesprekken en interviews. Op basis van de observaties en gesprekken zijn thema's gevormd die nader onderzocht worden. De thema's worden in hoofdstuk 4 en 5 nader toegelicht. In de 3^e periode worden de gesprekken en interviews geanalyseerd en getoetst in de praktijk. Ook deze periode duurt ongeveer zeven weken. De analyses van de thema's en gesprekken komen in hoofdstuk 6 aan bod. Dit in de vorm van conclusies en vervolgens de antwoorden op de deelvragen en de hoofdvraag. Tot slot wordt er een aantal aanbevelingen gegeven, die beschreven staan in hoofdstuk 7.

§ 2.3 – Omschrijving van begrippen.

Tot slot van de methodologische verantwoording volgt hier een aantal begrippen die regelmatig worden gebruikt. Er wordt uitgelegd wat in dit onderzoek de interpretatie van de begrippen inhoudt.

De begrippen:

Allochtoon: in dit onderzoek wordt het begrip allochtoon gebruikt op de wijze waarop het CBS onderscheid maakt in groepen naar etniciteit. Ondanks het feit dat een grote groep jongeren een Nederlandse nationaliteit heeft wordt er op en om de playgrounds toch vaak gesproken in termen van nationaliteit en/of etniciteit.

Jongeren: waar in dit onderzoek wordt gesproken over jongeren betreft het voornamelijk jongeren in de leeftijd van 10 tot en met 25 jaar. Een enkele keer is er data geworven bij personen van 25 tot en met 35 jaar. Een ander opvallend kenmerk van de jongeren in dit onderzoek is dat zij haast allemaal mannelijk zijn. Dit komt door het zeer beperkte bezoek door meisjes aan de playgrounds. Jongens zijn de grootst vertegenwoordigde groep bezoekers.

Playground: om eenduidig te spreken over de drie onderzochte sport- (en spel-) velden in de drie buurten zijn zij alledrie met de term playground gedoopt. Deze term is de 'moderne' benaming van sportpleinen in wijken en buurten.

Sporten: in het onderzoeksrapport wordt geregeld gesproken over sport en sporten. In praktijk komt sport en sporten vaak neer op voetbal en het beoefenen van een partijtje voetbal of een aan voetbal verwant spel.

3.

Impressie van de drie playgrounds.

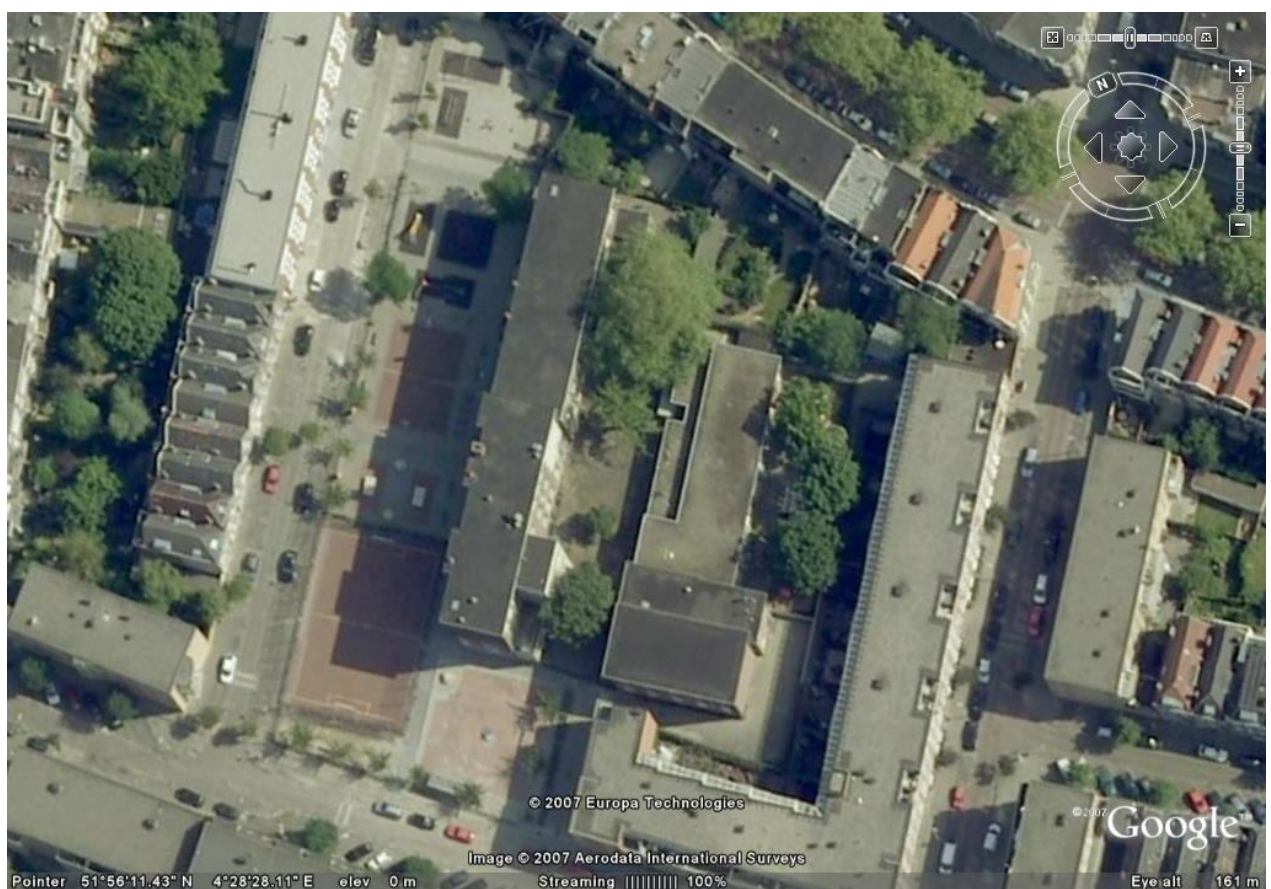
§ 3.1 – Inleiding.

Voordat er wordt gestart met het beschrijven van de betekenisgeving door jongeren wordt eerst kort een impressie per playground geschetst. De impressie begint met een korte beschrijving van de buurt waarin de playground gesitueerd is. De impressie van de wijk is gevormd door observaties, gesprekken met buurtbewoners en werknemers van instanties in de buurt van de playground. Daarnaast is een deel opgenomen met statistische gegevens van de buurt voortkomend uit de 'wijkenanalyse 2006' van iedere deelgemeente, statistieken van COS (Centrum voor Onderzoek en Statistiek) en van BIRD (Buurtinformatie Rotterdam Digitaal). Tijdens het onderzoek is op de playground ook gekeken naar leeftijden, culturele achtergrond (waaronder etniciteit/nationaliteit) en de woonomgeving in de wijk. Daarom is een deel van de statistieken later in de analyse te gebruiken als het gaat om wie de playground bezoeken.

Voordat er per playground een impressie wordt geschetst hier eerst een aantal algemene zaken die gelden voor de playgrounds en het gebruik ervan door jongeren. Omdat de playground enkel buitenactiviteiten mogelijk maakt is er een afhankelijkheid van de natuur. Uit observaties en gesprekken blijkt dat de playgrounds door velen seizoensgebonden in gebruik zijn. 's Winters wordt er veel minder gebruik gemaakt van een playground dan 's zomers. Bij kou en neerslag komen er minder mensen op de playgrounds af. Toch wordt er haast altijd wel gebruik gemaakt van de playgrounds. Tijdens een observatie begin maart bij het Henegouwerplein speelden ongeveer vijftien jongeren partijtjes voetbal en anderen renden wat achter elkaar aan. Dit gebeurde ondanks behoorlijke hagelstenen die met bakken tegelijk uit de hemel vielen. Een andere observatie rond dezelfde tijd met even gure weersomstandigheden, bij de playground aan de Schiedamse Vest, toonde hetzelfde beeld. De jongeren van ongeveer 13 á 14 jaar sportten door; ouders en jongere kinderen vluchtten naar binnen.

Het tijdstip waarop gespeeld wordt is ook een factor die aan het seizoen gebonden kan worden. In februari en maart viel de schemer in rond de klok van 18:30 – 19:00 uur. Als het buiten donker werd gingen veel mensen naar binnen. Jongere kinderen waren amper te bekennen, bij het Koningsveldplein en de Schiedamse Vest konden veel jongeren ook amper een activiteit uitvoeren. Dit door de geen of gebrekkige verlichting.

De betekenis van de playgrounds in de wijk is verschillend. Er zijn verschillen in het 'aanbod', bijvoorbeeld gericht op sport of op recreatieve activiteiten, leeftijd, regels en benadering. Een andere betekenis heeft de playground voor instanties met hun eigen doelgroepen in de wijk. In de ene wijk wordt de playground intensief gebruikt door scholen, (naschoolse) kinderopvang of

Liskwartier (boven) en Koningsveldstraat (onder).

Bron: Google Earth.

welzijnswerkorganisatie, in de andere wijk zijn er amper tot geen instanties die jongeren activiteiten bieden.

§ 3.2 – Koningsveldstraat.

De buurt Liskwartier in de deelgemeente Noord.

De playground aan de Koningsveldstraat ligt in het Liskwartier. Door de wijk lopen drie grotere wegen, namelijk de Bergweg, de Rodenrijselaan en de Bergselaan. Temidden van deze straten ligt de playground Koningsveldplein. De straten dichtbij de playground zijn vaak vol met auto's. Er staan weinig bomen langs de kant van de weg en vaak zijn de bomen nog erg jong. De woningen hebben 4 á 5 woonlagen en zijn vaak portiekwoningen. De stoepen zijn over het algemeen smal op een enkele na. Er rijdt weinig verkeer in de straten rondom de playground, omdat de meeste automobilisten de eerder genoemde grotere wegen gebruiken. Op straat zijn vaak kinderen en jongeren te bekennen. De jongeren staan vaak ergens op straat te kletsen en soms wordt er tegen een bal geschopt. Er staan hoofdzakelijk jongens buiten. Soms staan er één of twee meisjes te praten met een paar jongens. De jongere kinderen zijn vaker te vinden op de playground zelf, de oudere jeugd blijft vaak in de straten hangen.

Uit statistieken van COS en BIRD in 2006 blijkt dat het Liskwartier 7.027 bewoners heeft. De verhouding allochtoon en autochtoon is 46.2% - 53.8%. De precieze aantallen zijn: 3.244 allochtone en 3.783 autochtone inwoners. De overgrote meerderheid van de allochtone bevolking bestaat uit vele verschillende etniciteiten (33.2). De grootste homogene groep bestaat uit bewoners met een Marokkaanse achtergrond (9.1%), vervolgens bewoners met een Turkse achtergrond (8.5%) en een Surinaamse achtergrond (7.7%). Bewoners van 5 – 19 jaar zijn vertegenwoordigd met 1.414 personen (15.8%) en bewoners van 20 – 34 jaar zijn vertegenwoordigd door 2.086 personen (29.7%). Het Liskwartier heeft voor 70% huurwoningen. Van het totaal aantal woningen is 39% een portiek- of galerijwoning. Uit de 'Wijkanalyse 2006' van de deelgemeente Noord blijkt dat bewoners na vervuiling op straat, overlast door jongeren als grootste buurtprobleem ervaren.

'Het Liskwartier [...] bijzondere stedelijke gemengde milieus in Noord. Compacte, herkenbare wijken met een grote spreiding in woningprijsklassen, zowel huur als koop. Het Liskwartier, dat grotendeels voor 1930 is gebouwd, heeft een rustig karakter en trekt - door de brede lanen Bergselaan, Berkelselaan en Schiebroekselaan meer welgestelde stedelingen aan dan het aangrenzende Oude Noorden. Het Liskwartier is vooral een woonbuurt.'

Bron: gemeente Rotterdam.

De playground.

De naam Koningsveldplein is de naam die de Richard Krajicek Foundation de playground gegeven heeft als afgeleide van de straatnaam. De playground bestaat uit een voetbalveldje waar hekken omheen staan. In het verlengde van het voetbalveld staan eerst twee tafeltennistafels en daarachter

een basketbalveld. Het voetbalveld en voetbal is het meest populair onder oudere kinderen/jongeren. Achter het basketbalveld zijn allerlei speelattributen, zoals een klimrek en een glijbaan. Hier spelen veel kinderen, jongens en meisjes, door elkaar. Hier weer achter is een verlaagd gedeelte met speelattributen. Veel jonge kinderen spelen hier en vaak zitten hier volwassenen bij. Naast het voetbalveld staat een 'Duimdrophuisje' met daarnaast een klein speelpleintje. Opvallend is dat de playground dicht op de huizen gelegen is en door de beperkte ruimte behoorlijk uitgestrekt is. Doordat de playground zo uitgestrekt ligt is het overzicht moeilijk te krijgen.

Bij het 'Duimdrophuisje' is het mogelijk om speelattributen te huren bij een lidmaatschap. Op het plein zijn veel jongere kinderen actief met skateboards, fietsjes, steps en ook zonder speelattributen. Oudere kinderen zijn er niet vaak en spelen voornamelijk voetbal. Er komen op de playground amper volwassenen/ouders kijken. Enkel bij het verlaagde gedeelte, waar de kleinste kinderen spelen zijn regelmatig ouders te bekennen. Af en toe hangen er wat jongeren rond de playground, maar sporten doen zij niet vaak.

De werknemers van de 'Duimdrophuisjes' faciliteren speelmateriaal, maar zijn weinig actief met de jeugd bezig. "Als de jeugd brutaal is of een ruzie veroorzaakt dan willen we nog wel eens ingrijpen." Dit gebeurt echter amper volgens de jeugd en observaties.

§ 3.3 – Schiedamse Vest.

De buurt Cool in de deelgemeente Stadscentrum.

'Rotterdam dynamische stad

*De eind jaren zestig in gang gezette stadssaneringen in Crooswijk, het Oude Noorden en **Cool** waren aanvankelijk ook grootschalig van opzet. Onder invloed van buurtprotesten worden de saneringsactiviteiten echter ingeruild voor renovatie en nieuwbouw met respect voor de bestaande structuur en de wensen van de bewoners.'*

Bron: gemeente Rotterdam.

In het bovenstaande verhaal wordt kort en bondig beschreven hoe veel inwoners zich verbonden voelden met de buurt Cool. Die verbondenheid met en betrokkenheid bij elkaar en de buurt is ook nu nog aanwezig. Veel buurtbewoners kennen elkaar en gaan ook op en rond de playground met elkaar om. Veel mensen in Cool beschrijven de buurt als een dorp midden in Rotterdam. Anderen zeggen echter dat het 'dorpse' inmiddels is verdwenen. 'De mensen in de wijk letten niet meer op elkaar en elkaars kinderen. Alleen de eigen kinderen en zaken zijn belangrijk en wat er verder gebeurt maakt hen niet uit.' Ook verandert de wijk in rap tempo. De wijk is in trek bij een 'ander soort mensen', zoals hoger opgeleiden met meer financieel en sociaal kapitaal.

Er staan, zoals hierboven al vermeld wordt, nog veel oude en grote huizen in de buurt. De straten zijn redelijk breed en voorzien van bomen en planten. In Cool bevindt zich een aantal

Cool (boven) en Schiedamse Vest (onder).

Bron: Google Earth.

horecagelegenheden en culturele instellingen, zoals het theater en museum. De laatste jaren begint de buurt te veranderen. Er komen steeds meer hoger opgeleiden in Cool wonen met meer financieel kapitaal en sociale netwerken buiten de wijk. In Cool ontstaan spanningen tussen groepen, onder andere over deze zaken.

Uit statistieken van COS (Centrum voor Onderzoek en Statistiek) en BIRD (Buurtinformatie Rotterdam Digitaal) in 2006 blijkt dat Cool 4.476 bewoners heeft. De verhouding allochtoon en autochtoon is 50.5% - 49.5%. De precieze aantallen zijn: 2.262 allochtone en 2.214 autochtone inwoners. Opvallend is dat veel verschillende 'overige etniciteiten' (28.5%) als bewoner van Cool aanwezig zijn. De grootste homogene groep wordt gevormd door bewoners met een Surinaamse achtergrond (9.4%), vervolgens bewoners met een Marokkaanse achtergrond (6.1%) en Noord Mediterranen (5.3%). Bewoners van 5 – 19 jaar zijn vertegenwoordigd met 390 personen (9.7%) en bewoners van 20 – 34 jaar zijn vertegenwoordigd door 1.443 personen (32.2%). Cool heeft voor 82% huurwoningen en van alle woningen is 76% een portiek- of galerijwoning.

De 'Wijkanalyse 2006' van de deelgemeente Stadscentrum heeft per buurt in kaart gebracht hoe veilig bewoners zich voelen en waar aan gewerkt moet worden. Over Cool is geconcludeerd dat de bewoners over het algemeen het grootste veiligheidsprobleem ervaren in de vorm van overlast door groepen jongeren. Sinds enige tijd is er een samenscholingsverbod voor jongeren in Cool. Jongeren mogen maximaal met drie personen bijeen zijn, bij vier of meer personen kunnen boetes uitgedeeld worden. Op de playground 't Landje geldt de samenscholingsregeling niet. Jongeren kunnen hier dus wel bijeen komen met vier of meer personen.

De playground.

Midden in de wijk bevindt zich de playground. Om de playground bevindt zich: een basisschool ($\pm$ 400 leerlingen), een kinderopvang (Bimbola), een particuliere basisschool (RSV; $\pm$ 400 leerlingen), jongerenwerk (Stichting WENK), naschoolse opvang en de Schotse Kerk waar een wijkvereniging, buurtopbouwwerkers en maatschappelijk werk gestationeerd zijn. Alle instanties maken gebruik van de playground die temidden van alle instanties ligt.

De playground is voorzien van allerlei speelattributen en een 'Duimdrop-huisje'. Veel jonge kinderen spelen bij de toestellen en zij kunnen speelgoed lenen bij het 'Duimdrop-huisje'. De speelgelegenheden zijn weer onderverdeeld in een afdeling voor jonge kinderen met een afscheiding en de wat oudere kinderen. Verder ligt er een groot plein met twee voetbalvelden en twee basketbalvelden. Het plein is begrensd door lage dikke houten palen. Rond zowel de speeltoestellen als het sportveld zijn bankjes geplaatst. Aan de overkant van de straat bevindt zich een gymzaal waar in georganiseerd verband, meestal door WENK, gebruik van wordt gemaakt.

Op het speelveld en rond de gehele playground staan grote bomen die het plein sfeervol aankleden. De bankjes worden dankbaar gebruikt door buurtbewoners, werknemers van de omliggende instellingen en ouders die hun kinderen op komen halen. Regelmatig zijn er veel volwassenen die de kinderen observeren en soms corrigeren of activeren. Tussen het spelen door rennen de kinderen

even naar hun ouders of begeleiders, maken een praatje en rennen weer weg. Bij het 'Duimdrop-huisje' worden ballen, skeelers en skateboards geleend om er vervolgens mee over de speelvelden te sjezen. Meisjes en jongens spelen samen.

Af en toe komen er wat oudere kinderen. Hoofdzakelijk jongens van ±13-14 jaar spelen een partijtje voetbal of van voetbal afgeleide spelletjes, zoals 'tienen'. Op vaste dagen, voornamelijk de woensdag- en donderdagavond, zondagmiddag en vakantiedagen, wordt er door meer jongeren meer gesport (lees: gevoetbald). Een eenling schiet wel eens een balletje op de basket. In de zaal aan de overkant van de straat vindt wekelijks driemaal een activiteit plaats. Bij mooi weer ook wel eens op het voetbalveld buiten. Binnen bij WENK ontmoeten jongeren elkaar regelmatig en doen activiteiten met elkaar.

§ 3.4 – Henegouwerplein.

De buurt Middelland in de deelgemeente Delfshaven.

Het Henegouwerplein is gelegen nabij het Centrum, maar is nog net onderdeel van de wijk Delfshaven. In de directe omgeving van de playground is geen ruimte voor het georganiseerd deelnemen aan sport, zoals voetbal en basketbal. Lopend door de wijk valt op dat er veel huizen met een nieuw en ietwat goedkoop uiterlijk zijn. De kozijnen zijn allemaal van hetzelfde kunststof en wit. De woningen zijn over het algemeen vier of vijf woonlagen hoog. Bij de woningen zijn minimaal vier bellen en soms zelfs twaalf te bekennen. Dit houdt in dat er achter die deuren veel mensen wonen en samen gebruik moeten maken van het portiek. De stoepen zijn over het algemeen relatief smal en aan weerszijden van de straten staan auto's. Er is weinig plaats om te spelen en sporten. De meeste straten zijn voorzien van boompjes, maar ondanks dit groen in de wijk is het er niet sfeervol.

'Een aansprekend voorbeeld is het terrein aan het Henegouwerplein. Overdag gebruikt scholengemeenschap Henegouwerplein de gras- en speelvelden. Na vieren gaat het hek open en kan de wijk gebruik maken van het terrein tot tien uur 's avonds. Sportieve vernieuwingsplekken zijn een middel om de wijk sport nieuw leven in te blazen. De jeugd kan dicht bij huis georganiseerd en informeel sporten. Omwonenden van het Henegouwerplein geven aan dat het rustiger is in de wijk en dat de sociale controle en het veiligheidsgevoel verbeterd zijn. Buurt en jeugd hebben meer contact met elkaar. Naast sport- en spelactiviteiten kunnen sportieve vernieuwingsplekken ook voor wijkactiviteiten worden ingezet, zoals een rommelmarkt of buurtfeest. Daarnaast is de kwaliteit van de sportbeoefening zo hoog dat het voor verenigingen een aantrekkelijke vindplaats kan zijn om nieuwe talenten te ontdekken.'

Bron: INFOBANK opgroeien in Rotterdam, gemeente Rotterdam.

Uit statistieken van COS (Centrum voor Onderzoek en Statistiek) en BIRD (Buurtinformatie Rotterdam Digitaal) in 2006 blijkt dat Middelland 11.312 bewoners heeft. De verhouding allochtoon en autochtoon is 63.7% - 36.3%. De precieze aantallen zijn: 7.202 allochtone en 4.110 autochtone inwoners. Net als bij Cool heeft Middelland ook opvallend veel verschillende 'overige etniciteiten' (46.1%) als bewoner

Middelland (boven) en Henegouwerplein (onder).

Bron: Google Earth.

van de buurt. De grootste homogene etnische groep wordt gevormd door bewoners met een Surinaamse achtergrond (12.2%), vervolgens bewoners met een Turkse achtergrond (10.9%) en Kaap Verdise en Marokkaanse achtergrond (7.9% en 7.8%). Bewoners van 5 – 19 jaar zijn vertegenwoordigd met 1.905 personen (16.9%) en bewoners van 20 – 34 jaar zijn vertegenwoordigd door 3.523 personen (31.1%). Middelland heeft 76% huurwoningen en van alle woningen is 35% een portiek- of galerijwoning. Volgens de 'Wijkanalyse 2006' van de deelgemeente Delfshaven ervaren de bewoners van Middelland 'overlast door groepen jongeren' als grootste buurtprobleem.

De playground.

De playground aan het Henegouwerplein is gelegen op de hoek van Delfshaven, nabij een bowlingbaan en zwembad. Het hele terrein is afgezet met hekken met aan twee zijden een poort. Ook is de playground omgeven door bomen en planten. Bij binnenkomst door de hoofdingang ligt direct links een basketbalplein, dat soms ook (door scholen) gebruikt wordt als hockey-, volleybal- of tennisveld. Naast het basketbalplein ligt een groot kunstgrasveld met twee grote doelen in de lengte en twee maal twee kleinere doelen langs beide zijlijnen. Meestal wordt hier op de halve velden met vijf tegen vijf gevoetbald. Om de twee doelpunten móet er gewisseld worden met andere jongens (of meisjes) die langs de lijn staan en graag mee willen doen. Vaak wisselt er dan een heel team, soms een paar individuen. Het doorwisselen gaat vrijwel automatisch. Achter het kunstgrasveld ligt een groot veld. Hier kunnen twee voetbalvelden worden gebruikt. Op drukke dagen spelen de beste spelers op het kunstgrasveld en de spelers die 'nog moeten oefenen' op het gras. Vanaf het gras 'promoveren' regelmatig spelers naar het kunstgrasveld. De bezoekers komen vooral om te voetballen en soms voor basketbal. De begeleiding van S&R organiseert regelmatig activiteiten en soms ook andere en zelfs onbekende sporten voor de jongeren.

Achter het kantoor bevinden zich twee tafeltennistafels en een aantal bankjes. Binnen kan er getafeltennist worden en bij de donkere bebouwing zijn kleedkamers met douches.

Als jongeren binnenkomen melden zij zich eerst bij één van de medewerkers van Sport & Recreatie in het kantoor of op de playground. Zij moeten zich kunnen legitimeren als zij lid willen worden. Vervolgens kunnen de leden sport- en spelmateriaal lenen. Er komen over het algemeen jongeren van 9 tot en met 24 jaar. Speciaal voor jeugd van 9 tot en met 12 jaar wordt een competitie in toernooivorm georganiseerd op iedere dinsdagavond. Volgens de organisatoren van S&R valt deze doelgroep soms tussen de wal en het schip.

De organisatie vanuit S&R is altijd actief aanwezig. Niet alleen wordt er gewerkt aan de organisatie van het gebruik van de playground, maar er gebeurt meer. Alle medewerkers sporten geregeld mee met de jeugd en moedigen hen aan om te sporten en bewegen. Er wordt gelet op de omgangsvormen op en om de velden. Alcohol, sigaretten, drugs en wapens zijn hier uit den bozen. De organisatie gaat hier nog verder, door jongeren te corrigeren op hun gedrag. Een keer schelden kan, maar de ziektes en scheldwoorden waar sommige jongeren zich mee uiten worden op het Henegouwerplein absoluut

niet geaccepteerd. De S&R medewerkers hebben een actieve rol in het creëren van gedrag onder jongeren, waarbij respect voor elkaar belangrijk is.

Een ander opvallend feit is dat de S&R medewerkers en veel jongeren elkaar kennen en vaak ook bij naam. Als er iets is blijft het persoonlijk en betrokken. Door mond-tot-mondreclame worden in korte tijd veel jongeren bereikt. Bij activiteiten is de opkomst groot.

4.

Sportaanbod en sociaal contact.

Sport is belangrijker dan sociaal contact, maar...

§ 4.1 – Ontmoeting en begroeting!

Bij veel playgrounds zijn veel dezelfde patronen te vinden. Eén van de patronen is dat als een jongere de playground betreedt, *meestal een hij*, iedereen afgaat om een hand te geven. De meeste jongeren kennen elkaar en begroeten elkaar als zij elkaar ontmoeten. Vaak wordt er kort gesproken over allerlei zaken uit het dagelijks leven. De onderwerpen kunnen enorm verschillen. '*Hoe gaat het?*', wordt vaak gevraagd. Soms wordt er gesproken over een mooi doelpunt dat de avond tevoren gescoord is tijdens een Champions Leaguewedstrijd, soms wordt er gesproken over een mooi meisje op school. Ook worden zaken besproken als wie met wie gevochten heeft, politieke zaken en soms zelfs zaken die gaan over buurtgenoten die het zo bont gemaakt hebben dat zij een jaar achter de tralies moeten verblijven.

Ondertussen is er vaak iemand met een bal aan het spelen, wachtend op een paar andere jongens. Vaak spelen zij een spel waarbij er om de beurt geschoten en gekeept wordt. Als er voldoende jongens zijn wordt er vaak een partijtje voetbal gespeeld. Terwijl er gespeeld wordt komen en gaan er jongeren. Om iedereen aan de beurt te laten komen wordt er doorgedraaid door de spelers en komen de jongens die langs de kant staan het veld in. Vaak gebeurt dit om de twee doelpunten.

Dit verhaal zo beschouwende is het alsof de jongeren zowel sport als het sociale contact als belangrijk ervaren. Tijdens de interviews die onder de jongeren gehouden zijn is er een ietwat andere uitkomst naar voren gekomen. Jongeren geven aan voornamelijk voor sport naar de playground te komen en dat het sociale contact wel belangrijk is, maar dat het hen gaat om de sport. Dus: sport op één!

§ 4.2 – Sport op één.

De vraag naar de drijfveer om naar de playground te komen is door veel jongeren beantwoord met sport op één en het sociale contact op plaats nummer twee. Er wordt echter wel een nuancering aangebracht door de jongeren. Bij de vraag met welke redenen de jongeren op de playground af komen wordt vaak geantwoord met: "Voor de gezelligheid." En: "Om lekker te sporten." Veel jongeren noemen eerst de gezelligheid en vervolgens pas het sporten. Bij de vraag of het sportaanbod en/of het sociale contact de drijfveer is om te komen wordt het sportaanbod als meest belangrijke drijfveer genoemd. De redenen en onderbouwingen zijn vaak nagenoeg gelijk.

Volgens de overgrote meerderheid van de geïnterviewden is sport zeer belangrijk. Uiteraard vinden alle bezoekers het *sporten leuk om te doen*. (En waar sport geschreven staat kan nagenoeg altijd voetbal worden gelezen. Dit is het meest populair onder jongeren, hoewel er soms ook andere sporten worden beoefend.) Het werken aan de *conditie* wordt vaak genoemd als een belangrijke drijfveer om te komen. Bij de playground aan het Henegouwerplein vertelden jongeren regelmatig dat zij ook naar de playground komen om te *trainen*. Zij willen graag beter worden en liefst later ook topvoetballer. De ondersteuning en begeleiding die zij krijgen wordt ervaren als zeer leerzaam en op een leuke manier. Gezond blijven is belangrijk voor velen. Partijtjes voetbal worden zeer serieus en fanatiek gespeeld.

“Het sportaanbod staat op de eerste plaats. Ik ga graag naar buiten om te sporten. Dan ben ik lekker in beweging en dat is goed voor mijn conditie. Sociale contacten zijn niet zo belangrijk. Om te kunnen voetballen gaat dat allemaal vanzelf. Je moet altijd contact maken met anderen om te kunnen voetballen, dus is het wel belangrijk maar voetballen is het waar het om gaat.”

Quote door jongere.¹

Naast de ‘positieve’ redenen die jongeren gaven om naar de playground te komen wordt er ook geregeld verteld dat het bezoek komt door een *gebrek aan beter*. Soms werd geantwoord met ‘Beter dan vervelen!’’, ‘Anders ga ik op straat hangen.’, ‘Er is hier verder niets te doen.’ of ‘Beter dan thuis achter de computer zitten.’

§ 4.3 – Is sociaal contact dan niet belangrijk?

Naast sport als drijfveer is het sociale contact toch ook belangrijk voor veel jongeren. Aan het begin van dit hoofdstuk staat al beschreven dat jongeren elkaar opzoeken en een hand geven. Tijdens de gesprekken en interviews is duidelijk geworden dat jongeren wel degelijk waarde hechten aan de sociale contacten op playgrounds. Hier kunnen de jongeren meerdere betekenissen aan geven. Een betekenis die vaak gegeven wordt aan het belang van sociaal contact is een zeer praktische betekenis. ‘*Je moet wel contact maken met anderen om te kúnnen sporten*’. De afhankelijkheid van elkaar om te kunnen sporten wordt door haast iedere jongere benadrukt. Een andere reden waarom jongeren waarde hechten aan sociaal contact is de *gezelligheid met elkaar*. De meeste jongeren sporten met bekenden op de playgrounds. Vaak treffen de sporters elkaar omdat zij met elkaar afgesproken hebben. In hoofdstuk 5; Organisatie, wordt hier dieper op ingegaan. De playground wordt gezien als een *ontmoetingsplek waar sport de bindende factor is*. Maar het praten met elkaar en vrienden ontmoeten is wat er nauw mee samen hangt. Veel jongeren hechten waarde aan een goede sfeer en fijne omgangsvormen. Als de sfeer niet goed is, bijvoorbeeld als er jongeren komen om ruzie te maken, dan wordt dat als zeer hinderlijk ervaren. Als jongeren de playgrounds bezoeken treffen zij daar vaak hun (sport-)vrienden, die zij al kennen vanuit de wijk of van de playground.

¹ In dit onderzoeksrapport staan quotes als deze centraal bij de beschrijving van de betekenisgeving door jongeren. De quotes zijn geknipt uit de data, geworven via interviews en gesprekken met jongeren.

“Het sportaanbod en het sociale contact is eigenlijk in evenwicht. Het is allebei belangrijk. Maar als ik moet kiezen, kies ik voor sport. Ook al zijn er allemaal vreemden, dan ga ik toch voetballen. Als het voetbal niet leuk is, bijvoorbeeld door groot verschil in niveau of slechte sfeer, dan ben ik weg. Als er een leuke sfeer is en goed voetbal dan kom ik terug. Maar anders blijf ik liever thuis achter de computer.”

§ 4.4 – Vriendschappen, (nieuwe) bindingen met groepen en individuen.

Over vriendschappen zijn de meeste jongeren het eens. Een playground is een belangrijke ontmoetingsplaats voor de jeugd. Zoals eerder beschreven is sport de belangrijkste reden voor het bezoeken van de playgrounds. Maar de sociale contacten zijn ook erg belangrijk. Een logisch gevolg is dan de vraag met wie de jongeren omgaan en welke rol de playgrounds voor hen betekenen. Hoe kennen de jongeren elkaar? Is de playground hiervoor belangrijk?

Voor de meeste jongeren is de playground een belangrijke plaats voor vriendschappen. Wel werd duidelijk dat de jongeren verschillende soorten vriendschappen kennen. Voor velen zijn de jongens waarmee zij 's middags of 's avonds een potje voetbal spelen vrienden. Echter, enkel sportvrienden (1). Een andere groep jongeren heeft elders vriendschappen en gaat met hen naar de playground om te sporten (2). Een zeer beperkte groep heeft elkaar op de playground leren kennen en is daardoor ook bevriend geraakt in andere verbanden dan de playground (3).

“Kennismaken met nieuwe jongens doe ik regelmatig. Soms worden het ook vrienden, maar alleen om mee te voetballen.”

1. Sportvrienden.

De overgrote meerderheid van de jongeren komt naar de playgrounds om te sporten. Dit sporten vindt meestal plaats met bekenden van de jongeren. Veel jongeren geven aan dat de jongeren waarmee zij sporten hun vrienden zijn. Echter wel *sportvrienden*. Deze vrienden ontmoeten elkaar enkel om te sporten. Thuis, in de wijk en op school gaan de jongeren weer met andere mensen om. Jongeren herkennen elkaar wel eens in de stad of wijk en begroeten elkaar dan. Er ontstaan dus *nieuwe relaties* buiten de eigen kring. Maar wat zij vriendschap noemen gaat om het gezamenlijke doel dat zij hebben, namelijk sporten!

“Ik maak hier ook wel eens nieuwe vrienden. Wel vooral om hier te voetballen, niet echt voor thuis.”

Het is voor de jongeren wel van belang met wie zij omgaan. Niet iedereen wordt namelijk zomaar een vriend. Er wordt gelet op hoe iemand zich gedraagt. *Respect voor elkaar* en *eerlijk spelen* zijn belangrijke waarden voor veel jongeren. Degenen die zich niet conformeren aan deze waarden zijn vaak minder populair en zullen minder snel tot een sportvriendenkring behoren. Echter op de

playgrounds waar minder toezicht en begeleiding aanwezig is geven voornamelijk de jongere jongeren aan niet te weten hoe zij om moeten gaan met de vaak wat oudere jongeren die dit gedrag vertonen. In hoofdstuk 5; Organisatie, wordt hier verder op ingegaan.

De bezoekers van de playgrounds maken soms ook nieuwe vriendschappen op de playground. De vriendschap is wederom gebaseerd op sport. Zij zien elkaar bijna allemaal als sportvrienden. Een enkeling spreekt ook buiten de playground om wel eens iets af.

2. Bestaande vriendschappen.

Naast de eerdergenoemde sportvrienden bestaat er een grote groep jongeren die met een bestaande vriendengroep naar de playground komen om te sporten. In de wijk of op school zijn veelal vriendschappen ontstaan tussen jongeren. Met de vrienden wordt afgesproken om gezamenlijk te gaan sporten bij een playground. De punten 1 en 2 zijn nauw verweven met elkaar. Bijna alle jongeren komen met of voor vrienden naar de playground en hebben op de playground weer sociale contacten in de vorm van sportvrienden.

‘Maakt ook weer nieuwe vrienden hier. Als je met iemand in een team speelt en je kent hem niet dan roep je even later wel zijn naam. Je herkent elkaar later wel, dus het draagt wel bij tot nieuwe bindingen. Ook goed voor bestaande bindingen. Je komt sommige jongens alleen hier tegen, sommige jongens ook in de wijk. De meeste vrienden van thuis sporten ook hier. Ik heb geen nieuwe vrienden gemaakt die ook bij mij thuis komen. Er zijn wel jongens die dat wel hebben, maar ik denk dat het er niet veel zijn.’

3. Nieuwe vriendschappen op de playgrounds.

Vooral de jongere jongeren geven aan dat zij vriendschappen maken op de playgrounds. Volgens oudere jongeren en buurtbewoners is de leefomgeving nog wat meer geconcentreerd op de wijk, waardoor zij nog meer in de buurt actief zijn dan de oudere jongeren. De kinderen die naar de basisschool gaan geven aan dat zij op school vaak al afspreken om bijvoorbeeld naar ‘De Koning’ (Koningsveldeplein) of ‘t Landje’ (Schiedamse Vest) te gaan. Als zij niet afspreken zien zij elkaar wel op het plein, dat *centraal in de wijk* ligt. De vriendschappen zijn vaak in de buurt ontstaan. De playgrounds zijn voor jonge kinderen daarbij wel belangrijk. Aangezien jongere kinderen vooral voor speelattributen komen geldt voor het Koningsveldplein en de Schiedamse Vest dat daar veel kinderen elkaar ontmoeten. Op jongere leeftijd ontstaan er geregeld vriendschappen. Als de jongeren wat ouder zijn neemt dit af. Het Henegouwerplein heeft enkel sportfaciliteiten, waardoor hier minder jonge kinderen uit de buurt komen. Er wordt hier echter veel gesport en hier komen soms zelfs nog veertigers meedoen met een potje voetbal.

“Je krijgt hier contact en het is hier altijd gezellig. Je kan hier een beetje praten. We spreken af via msn en dan gaan we hier naar toe. Soms maken we nieuwe vrienden hier, maar er komen hier maar weinig nieuwe mensen.”

Een belangrijke kanttekening is dat veel jongeren elkaar al kennen. Veel van hen wonen al jaren in de buurt en kennen de andere jongeren ook al jaren. Daarom hebben zij vaak niet het gevoel dat zij nieuwe vriendschappen kunnen sluiten op de playground. Alleen bij het Henegouwerplein komen veel verschillende groepjes jongeren om te sporten. Geregeld bevinden zich onder hen nieuwe jongeren. De jongeren maken soms sportvrienden, maar gaan daarbuiten weinig met elkaar om. Veel jongeren herkennen elkaar wel, maar maken er weinig nieuwe vriendschappen.

“Je krijgt een band met nieuwe mensen. Je vraagt vanzelf aan elkaar van ‘Hoe heet je?’ en ‘Hoe gaat het?’ Met sport gebeurt dat sowieso. Het is wel vooral voor hier op het plein, voor als je elkaar tegenkomt. Met sommige ga ik ook wel eens naar de stad.”

§ 4.5 – Betekenisgeving aan verschillen.

Bij de vraag naar welke verschillen er in de beleving van jongeren zijn is het opvallend dat er vooral geantwoord wordt met *verschillen in gedrag*. Waar veel beleidsmakers zich buigen over sport als middel voor bijvoorbeeld sociale cohesie, op basis van etniciteit, zijn jongeren daar veel minder mee bezig. De eerste reactie van jongeren betreft meer de manier van omgang met elkaar. Zoals op de vorige pagina vermeld is het voor veel jongeren belangrijk dat er *respect* wordt getoond voor elkaar en dat iedereen zich aan de regels houdt. Het gaat hier om het verschil tussen jongeren die komen om te sporten en jongeren die komen om ruzie te zoeken.

“Er is vooral een verschil tussen agressieve en relaxte jongens. Sommige jongens komen enkel om ruzie te maken en schoppen al snel hard tegen je schenen. Dat zijn geen leuke jongens. Gelukkig zijn er een hoop relaxte jongens bij. Verder zijn er eigenlijk niet echt verschillen.”

Een ander punt van verschil is het verschil in *niveau*. Bij de playground aan het Henegouwerplein wordt vaak gelet op het niveau van de sporters. Tijdens wedstrijden wordt rekening gehouden met verschillen, waardoor de beste voetballers vaak op het ‘hoofdveld’ spelen en ‘de jongens die het nog moeten leren’ op het grasveld. Iedereen lijkt hier wel vrede mee te hebben. Veel jongere jongeren streven ernaar om ooit op het hoofdveld te kunnen laten zien wat zij op het bijveld geleerd hebben.

Leeftijd speelt ook een duidelijke rol bij de jongeren. De beleving in verschil qua leeftijd hangt deels samen met het niveau of de fysieke kracht, maar heeft soms ook andere oorzaken. Als er geen toezicht of begeleiding aanwezig is, meestal bij het Koningsveldplein en geregeld bij de Schiedamse Vest, dan worden de jongere jongeren weggestuurd door de oudere jongeren. Bij het Koningsveldplein is er sprake van een duidelijke hiërarchie. Het lijkt hier soms het recht van de sterkste. Een jongen van 12 jaar oud gaf aan dat hij vaak wordt weggestuurd door jongens van 16 tot 19 jaar. Bij de vraag wat er gebeurt als hij komt voetballen en er zijn jongens van 8 jaar op het plein antwoordde de jongen dat hij hen ook wegstuurt. Bij de playground aan de Schiedamse Vest gaven jongeren aan dat de jongste niet voor niets weggestuurd worden. Als de ouderen praten over seks of

kattenkwaad dat zij uitgehaald hebben dan kunnen zij daar geen 'kleine potjes met kleine oortjes' bij gebruiken. In hoofdstuk 5; Organisatie zal hier meer over worden toegelicht.

“Alle verschillende nationaliteiten komen hier. Wel weinig Nederlandse mensen, maar er komen de laatste tijd wel meer. Er zijn hier regelmatig Turken, Marokkanen, Surinamers, Antilianen, Algerijnen, Chinezen en hij daar is een Afghaan. Van alles.

Als je hier komt ben je vaak hier in de buurt opgegroeid en ken je elkaar. Je hebt hier dezelfde cultuur. Als iedereen hier is opgegroeid, op dezelfde scholen heeft gezeten, in dezelfde wijk heeft gespeeld, enzo, dan heb je hier een eigen cultuur. Dat hebben we hier ook. Eigenlijk zijn er weinig verschillen, als je maar wilt sporten.”

Opvallend is dat jongeren wel praten over verschillen in cultuur en nationaliteit, maar dat zij het vervolgens direct wegwuiven 'Maar er zijn hier geen verschillen. Iedereen is gelijk hier.' Deze reactie lijkt een sociaal wenselijke, echter ervaren de meeste jongeren het wel zoals zij vertellen. Het is deels de intentie waarmee zij aanwezig zijn op de playground en deels de praktische invulling die zij geven aan het samenkomen op de playground.

Etnofaulisme door jongeren onderling komt regelmatig voor, voornamelijk op de playgrounds waar weinig toezicht en begeleiding is. Jongeren op die playgrounds vinden het zelf niet netjes, maar hechten er verder weinig waarde aan. Ook wordt er regelmatig 'Die Turk', of 'Die Surinamer' gezegd om aan te geven over wie er gesproken wordt. Ondanks het benadrukken van de etniciteit of nationaliteit geven de jongeren weinig betekenis aan dit gedrag. Zij ervaren elkaar ondanks deze uitspraken als gelijken. Als het om sporten gaat is iedereen gelijk en mag iedereen mee doen op de playgrounds.

“Het maakt niet uit wie of wat je bent, als je maar kunt voetballen!”

§ 4.6 – Meisjes: welke betekenis geven zij aan sportaanbod en sociaal contact?

Gesprekken met meisjes hebben een ander beeld geschetst dan de in aantal dominerende betekenis die jongens verbinden aan het sportaanbod en de sociale contacten. Hoewel er vooral meisjes op de playgrounds zijn tot ongeveer 10 á 12 jaar zijn er gesprekken gevoerd met meisjes tussen 10 en 17 jaar. Een opmerkelijk verschil is dat de meisjes veel minder waarde hechten dan jongens aan het sportaanbod. Zij komen meer voor elkaar, de *sociale contacten*. Als zij op de playground afkomen willen zij praten met elkaar. Omgaan met vriendinnen. Samen willen zij spelen, maar sociaal contact is het belangrijkste. Daarnaast hebben de meisjes waarmee gesproken is aangegeven dat zij vaak niet kunnen sporten, omdat zij niet mee mogen doen van de jongens. Daarom willen zij meer aandacht voor meisjes. Bijvoorbeeld door een apart sportveld voor meisjes te maken of door meer begeleiding die erop toeziet dat de meisjes kunnen sporten. De behoefte van de meisjes om met elkaar om te gaan, in plaats van het sporten, kan van invloed zijn op de afwezigheid van meisjes van 12 jaar en

ouder. Uit gesprekken bleek dat als zij naar de middelbare school gaan ook andere vriendinnen maken. Volgens sommige jongerenwerkers komen zij minder door andere redenen. De zaken die hierboven beschreven staan gelden voornamelijk voor de playground aan het Koningsveldplein. Bij de playground aan het Henegouwerplein zijn geregeld meisjes actief in de leeftijd van 10 – 13 jaar. Zij komen voornamelijk tijdens georganiseerde activiteiten en nauwelijks als er niets georganiseerd is. De meisjes sporten en spelen hier, onder begeleiding, samen met jongens.

5.

Organisatie.

§ 5.1 – Organisatie.

Na de betekenisgeving door jongeren aan het sportaanbod en de sociale contacten in hoofdstuk 4, is in dit hoofdstuk de betekenisgeving aan organisatievormen nader belicht. Bij de playgrounds is een opvallend verschil in organisatievormen. Hierbij kan aan allerlei zaken worden gedacht. Er zijn playgrounds met een organisatie die er is voor de jongeren. Er bevinden zich in de buurt van de playgrounds organisaties die gebruik maken van de playground. En een organisatievorm die uitgaat van de 'zelforganisatie' door de gebruikers van de playgrounds, door de jongeren. Tijdens gesprekken en interviews is er een aantal zaken door de jongeren naar voren gebracht waarbij zij hun mening hebben gegeven. Het onderzoek heeft zich zo veel mogelijk gericht op de directe organisatie voor (en door) jongeren op de playgrounds. Dit komt mede door de ervaringen van de jongeren.

In de buurt van de playgrounds zijn scholen aanwezig. Regelmatig sporten en spelen kinderen en jongeren tijdens pauzes en na schooltijd op de playgrounds. Veel kinderen en jongeren sporten en spelen enkel korte perioden op de playground, omdat zij in een andere wijk wonen. Degenen die in de wijk wonen hebben het tijdens gesprekken over organisaties voornamelijk over degenen die direct iets op de playground voor de jeugd betekenen. Zo is dit bij het Koningsveldplein het Duimdrophuisje, bij de Schiedamse Vest voornamelijk WENK en een Duimdrophuisje en bij het Henegouwerplein is dit Sport & Recreatie Rotterdam. Daarnaast is er met de jongeren besproken hoe zij zichzelf organiseren.

Termen die bij de organisatievormen veelvuldig gebruikt zijn, zijn: toezicht en begeleiding. De volgende paragraaf is gevuld met de belevingen en ideeën van de jongeren omtrent organisatievormen met hier direct toezicht en begeleiding aan gekoppeld. Verderop wordt in dit hoofdstuk een aantal vragen beantwoord die gaan over de vraag wat volgens jongeren nog verbeterd kan worden aan en op de playground en de vraag wat jongeren zelf kunnen en/of willen bijdragen.

“Begeleiding is belangrijk. De begeleiding regelt en organiseert van alles. Door de begeleiding is er meer te doen. Ook worden er teams gemaakt, die bij die, en dan kunnen we voetballen.”

§ 5.2 – Toezicht en begeleiding.

Tijdens gesprekken en interviews viel op dat jongeren over het algemeen geen positieve gedachte hebben als de termen toezicht en begeleiding vallen. Deze termen lijken het vertrouwen in de jongeren te schaden. *“Waarom zouden wij begeleiding nodig hebben? Ik ben geen klein kind meer!”*

De eerste indruk bij de vraag naar het belang van toezicht wordt ook weggewuifd met de gedachte dat de jongeren in de gaten gehouden moeten worden. Na wat doorvragen ontstaan er nuances in opvattingen. Veel jongeren zien dan meer belang in van toezicht en begeleiding op de playgrounds, maar vaak geven jongeren aan dat het van belang is voor *anderen* die op de playgrounds komen. Veel jongeren geven aan, ongeacht de leeftijd, dat toezicht en begeleiding van belang kan zijn om bijvoorbeeld vechtpartijen tegen te gaan en respectvol met elkaar omgaan te bevorderen. Bij sommige jongeren leek dit een sociaal wenselijk antwoord. Een select gezelschap hecht minder waarde aan toezicht en begeleiding. De nuances zijn afhankelijk van de playgrounds met een verschil in organisatievormen en ook leeftijdsafhankelijk. Er valt een ordening te maken in vier groepen. De eerste groep is de jongere van ongeveer 10 – 16 jaar, die behoefte heeft aan toezicht en begeleiding. De tweede groep is de jongere van 10 – 16 jaar die toezicht en begeleiding als belangrijk ervaart voor de persoonlijke ontwikkeling. Een derde en wat kleinere groep bestaat uit jongeren van 16+ die graag samenwerken met de organisatie. En een vierde groep bestaat uit jongeren die het fijn vinden dat er organisatie aanwezig is om jongeren bijeen te brengen en de jongeren vervolgens vrij laat om te sporten. Dus:

1. 10 – 16 jarigen met de behoefte toezicht en begeleiding.
2. 16 jaar en ouder die behoefte heeft aan organisatie ter ondersteuning van eigen sportactiviteiten.
3. 10 – 16 jarigen met de behoefte tot persoonlijke ontwikkeling.
4. 16 jaar en ouder met de behoefte tot organisatie en samenwerking.

De hierboven beschreven groepen zijn sterk afhankelijk van de organisatievorm en sfeer op de playgrounds. Ook zijn deze groepen een meer algemene beschrijving en zijn er uiteraard uitzonderingen. De verdeling is enorm afhankelijk van de leeftijd van de jongeren. Opvallend is wel dat er van ongeveer 10 – 16 jaar meer behoefte is aan organisatie, toezicht en begeleiding dan bij jongeren van 16 jaar en ouder. Ter verduidelijking van de indeling naar groepen volgt nu per groep een korte beschrijving.

1. 10 – 16 jarigen met de behoefte toezicht en begeleiding.

De groep jongeren zoals hier beschreven is voornamelijk te vinden op de playgrounds waar amper toezicht en begeleiding te bekennen is. Tijdens het onderzoek bleek dat vooral jongeren uit deze leeftijdscategorie bij het Koningsveldplein behoefte hebben aan toezicht en begeleiding. Op de playground zijn weinig volwassenen aanwezig en weinig op jongeren gerichte activiteit. De begeleiders uit de Duimdrophuisjes richten zich voornamelijk op jonge kinderen en gaan amper om met de jongeren. Zelf hebben zij aangegeven de jongeren regelmatig als moeilijk te begeleiden te ervaren. De jongeren missen echter ondersteuning en ingrijpen van een volwassene bij incidenten. In de beleving van jongeren is het op de playground wel veiliger als er mensen aanwezig zijn van het Duimdrophuisje, maar kunnen vechtpartijen toch niet worden voorkomen. Er heerst nog steeds het recht van de sterkste. De jongeren in deze leeftijdscategorie, en vooral van 10 – 14 jaar, hebben behoefte aan iemand die voor orde, structuur en veiligheid zorgt. Zij geven aan dat er nog veel wordt gevloekt en gescholden op elkaar. Vechtpartijen en het recht van de sterkste zijn eerder regel dan

uitzondering. Regelmatig is er weinig respect voor elkaar. De jongeren geven toe dat zij zich ook regelmatig op deze wijze gedragen en dat ook zij behoefte hebben aan een volwassene die hen corrigeert. Verder hopen veel van deze jongeren op meer georganiseerde activiteiten. Voor een deel om verzekerd te zijn van sportaanbod en meer aanwezigheid van sporters en voor sommigen geldt dat zij afhankelijk zijn van anderen met een bal.

“Er moet een volwassene toezicht houden. Bescherming en veiligheid vind ik belangrijk. Als iemand zijn enkel verzwikt kan die geholpen worden. En als jongens ruzie komen maken is het belangrijk dat er een volwassene is. Begeleiding is goed. Zij kunnen toernooien organiseren en het spel regelen. Ook kunnen zij regels vertellen en er voor zorgen dat iedereen zich daar aan houdt. Als er jonge kinderen komen dan zorgen zij ervoor dat iedereen gaat samenspelen.”

“Ja, is wel belangrijk. Goed voor de kleintjes. De begeleiding zorgt voor een eerlijke verdeling van de kleintjes. Als wij sporten en er staan kleintjes langs de kant dan zorgen zij ervoor dat we met ze samenspelen. Toezicht is ook goed. Het is een soort beveiliging. Ook als jongens met de fiets het veld op rijden worden ze aangesproken.”

2. 16 jaar en ouder die behoefte heeft aan organisatie ter ondersteuning van eigen sportactiviteiten.

De hier beschreven groep van jongeren van 16 jaar en ouder is zeer omvangrijk. Voor de jongeren van 10 – 16 jaar kan het volgens deze jongeren van belang zijn dat de organisatie er mede is voor toezicht en begeleiding, maar voor 16 jaar en ouder is dit veel minder het geval. Deze jongeren zijn of voelen zich volwassen en hebben weinig behoefte aan organisaties die zich met hen bemoeien. Wel heeft het grootste deel van de jongeren van 16 jaar en ouder behoefte aan een organisatie die er voor zorgt dat er gevoetbald kan worden. Dit houdt in dat er een activiteit wordt gepland en dat jongeren ervan verzekerd zijn dat er mensen zijn op een geplande dag en tijd. Als iedereen bijeen is gekomen dan heeft de organisatie het werk, in de ogen van veel jongeren, volbracht. Het spelen van een partijtje kunnen de jongeren zelf organiseren. Toch geeft een deel van de jongeren aan dat het wel van belang is dat er toezicht door volwassenen aanwezig is. Al is het enkel voor de veiligheid. Bijvoorbeeld als iemand iets breekt of kneust en ook in het geval van een vechtpartij.

3. 10 – 16 jarigen met de behoefte tot persoonlijke ontwikkeling.

Voor een grote groep van de jongeren betekent sport niet alleen een leuke bezigheid, maar ook een goede manier om fit te blijven. Dit staat in hoofdstuk 4 beschreven. Een select groepje gaat nog verder en ziet de organisatie aanwezig op de playgrounds als belangrijke ondersteuning van de persoonlijke ontwikkeling, op sportgebied. Daar waar meer toezicht en begeleiding aanwezig is op de playground wordt de sport serieuzer beoefend. Bij de playground aan het Henegouwerplein is vaak een begeleider van Sport & Recreatie aanwezig die jongeren een soort ‘training’ aanbiedt. Vooral jongeren van 10 – 16 jaar ervaren deze begeleiders als zeer positief. De begeleiders zijn niet alleen aanwezig, maar vervullen ook een actieve rol. Regelmatig komen jongeren van een jaar of 12 met een paar

vrienden naar de playground. De begeleiders activeren de jongeren en betrekken er ook andere jongeren bij. Tijdens het sporten wordt de jongeren techniek en samenspel bijgebracht. Sommige jongeren geven aan dat zij ook sociaal ontwikkelen door de begeleiding. De manieren van omgaan met elkaar en het omgaan met bijvoorbeeld winst en verlies wordt aangeleerd op de playground. Daarnaast wordt er nauw gelet op het gedrag van jongeren, individueel en in de groep. De jongeren zijn bij naam bekend, waardoor zij persoonlijk aangesproken worden en er gemakkelijker een band is waarbij de jongeren vertrouwelijk en betrokken geholpen worden bij de ontwikkeling.

4. 16 jaar en ouder met de behoefte tot organisatie en samenwerking.

Deze groep jongeren is zeer klein, doch aanwezig. Een aantal jongeren geeft aan dat de organisatie voor jongeren belangrijk is. De jongeren zijn vaak de 20 of zelfs 25 al gepasseerd en helpen naast het sporten ook geregeld mee met activiteiten. Veel jongeren hebben aangegeven dat zij het belangrijk vinden dat de playground waar zij sporten schoon is. Ook de manier waarop je met elkaar omgaat en sport is voor hen belangrijk. Een kleinere groep wil hier zelf graag een bijdrage leveren en ondersteunt bij activiteiten. Vooral bij het Henegouwerplein zijn er jongeren die meehelpen als scheidsrechter, begeleider van een team of als 'opruimer'. Bij de Schiedamse Vest helpen jongeren ook soms mee met bijvoorbeeld schoonmaken; soms wel met een beloning in het vooruitzicht, bijvoorbeeld in de vorm van een barbecue. Bij het Koningsveldplein is er geen organisatie voor en contact met jongeren vanaf ongeveer 15 á 16 jaar.

§ 5.3 – Leeftijdafhankelijk en genuanceerde benaderingsvormen.

Jongeren rond de 20 jaar geven geregeld aan dat het voor de jongeren van 10 – 16 jaar belangrijk is dat er iemand aanwezig is die op de jongeren let en die er voor hen is. Volgens hen is het een leeftijdsfase waarbij jongeren soms toch wat meer toezicht en begeleiding nodig hebben. Jongeren vanaf 14 jaar krijgen over het algemeen iets minder behoefte aan toezicht en begeleiding, maar kunnen het geregeld wel gebruiken om betrokken te worden bij activiteiten van de wat oudere jongeren. De wat oudere jongeren erkennen dat aanwezige organisatie het voor de jongere jongeren gemakkelijker maakt om deel te nemen aan de sportactiviteiten. Zij worden niet automatisch betrokken door de jongeren van 16 jaar en ouder. Daarnaast geeft het merendeel van de groep jongeren van 16 jaar en ouder aan dat zij niet te veel toezicht en begeleiding nodig hebben. Het ligt wat genuanceerder. Bij het organiseren van activiteiten en het bijeen brengen van jongeren willen zij geholpen worden. Zo zijn de jongeren immers verzekerd van een activiteit en de bijbehorende deelnemers. Maar hier ligt wat veel jongeren betreft de grens. Vanaf dit moment willen zij als volwassenen worden behandeld en is teveel toezicht en begeleiding overbodig. Toch geeft een deel van de jongeren aan dat toezicht en begeleiding aanwezig moet zijn, maar niet ter controle. Juist ter ondersteuning. Als er iets met iemand overkomt zijn jongeren tevreden met een volwassene met bijvoorbeeld een EHBO-diploma. Of iemand die jongeren helpt bij een ruzie of vechtpartij. De benaderingsvorm is echter van essentieel belang voor het slagen om geaccepteerd of afgestoten te worden. De organisatie moet er namelijk zijn voor de jongeren. Er moet met de jongeren kunnen

worden meegedacht, ingeleefd worden, meegepraat worden en begrip worden getoond. Een min of meer leeftijdsadequate benaderingsvorm. Deels zorgt dit voor rust en een veiligheidsgevoel bij de jongeren. De jongeren en begeleiders vinden op deze wijze toenadering tot elkaar.

“Toezicht is best belangrijk. De meesten redden zich wel, maar de begeleiding is wel erg belangrijk. Er moet iemand zijn die de jongens hier begeleidt, die met ze mee kan denken en mee kan praten. Iemand die de jongens hier op een positieve manier benadert. Het is belangrijk dat er iemand is die het pesten en plagen hier tegen kan gaan. Het is echt zonde als die jongens niet meer durven te komen. Naar een Marokkaanse man zoals [...] luisteren ze hier eerder. Het is jammer dat er steeds minder mensen hier komen.”

(Door een 21 jarige bezoeker van een playground. Hij gaf aan dat hij dingen gedaan en meegemaakt heeft waar jongere jongens voor moeten worden behoed.)

§ 5.4 – Zelforganisatie.

In het voorgaande deel van dit hoofdstuk is al deels doorgeschemerd hoe het er voorstaat met de mate van zelforganisatie onder de jongeren op de playgrounds. In deze paragraaf nog een aantal punten op een rijtje. Allereerst kan gesteld worden dat bij alle jongeren een bepaalde mate van zelforganisatie aanwezig is. Jongeren die in de bovenbouw van de basisschool actief zijn spreken daar geregeld af om na school naar de playground te gaan. Niet vreemd, want de basisschool en de playground hebben vaak nog een centrale rol in de wijk voor een basisschoolkind (-jongere). Op alle drie de onderzochte playgrounds was deze vorm van zelforganisatie aanwezig onder jongeren. Bij jongeren vanaf de middelbare school geldt dat zij vaak verspreid over de stad naar school gaan. De zelforganisatie wordt hierdoor anders. Veel jongeren spreken daarom op de playground al met elkaar af om op een nader te bepalen datum weer bijeen te komen. Soms bellen de jongeren bij elkaar aan om samen naar de playground te gaan. Jongeren, in het bezit van een voetbal, maken over het algemeen een grote kans benaderd te worden, aangezien veel jongeren zelf geen bal hebben. Elkaar ophalen vindt meestal plaats bij de jongeren van 10 – 14 jaar. Een populaire manier van zelforganisatie geschiedt met het gebruik van de modernere communicatiemiddelen, zoals bellen en msn (chatprogramma via internet). Een opvallend gegeven is dat jongeren vanaf 15 á 16 jaar minder actief aan zelforganisatie doen. Bij het Koningsveldplein zijn soms een paar jongeren in deze leeftijdscategorie actief.

“Begeleiding is belangrijk. Zij hebben een bal. De meeste jongens hebben geen bal, dus kunnen we vaak niet voetballen. Ook organiseren zij het voetbal, bijvoorbeeld de tienerclub voor ons.

Het toezicht is een beetje belangrijk. Het is niet zo belangrijk bij sport. Meestal geen ruzie, verloopt vaak rustig. Komt door regels die we afspreken. Soms is er een vechtpartij, maar daar doet toezicht weinig tegen. Er is weinig toezicht.”

§ 5.5 – Wat kan beter worden georganiseerd?

Eén van de deelvragen van het onderzoek richt zich op hetgeen er volgens de jongeren zou moeten veranderen. Opvallend is dat veel jongeren niet verder komen dan te vertellen dat zij kunstgras willen als ondergrond van hun playground.

“Wij willen kunstgras!!”

Haast iedere jongere bij de playgrounds Koningsveldplein en Schiedamse Vest wil kunstgras als ondergrond van de playground. Bij het Henegouwerplein zijn de meeste jongeren tevreden met de accommodatie zoals deze er nu bijligt. Op deze playground lopen ook getalenteerde voetballers rond. Zij geven geregeld aan dat het kunstgras vrij glad is, waardoor zij het ‘echte straatvoetbal’ liever op de betonnen ondergrond van het basketbalplein in praktijk brengen. De kunstgras ondergrond lijkt een modeverschijnsel. Een enkele keer is er verteld dat het kunstgras er voor zorgt dat er altijd, onder iedere weersomstandigheid kan worden gevoetbald. Argumenten die echter vaker genoemd zijn gaan over zaken als: “Je krijgt geen schaafwonden als je valt.”, of “Dan slijten mijn schoenen minder snel.” Slechts een enkeling heeft gezegd dat kunstgras ‘er gewoon mooier uit ziet’. Want kunstgrasvelden zijn onder jongeren buitengewoon populair. De populariteit van een playground lijkt onder een behoorlijke groep jongeren voor een deel af te hangen van het sportveld. Kunstgras, voldoende ruimte, hoge hekken om het veld en een playground lijkt verzekerd van succes. Echter, de populariteit van playgrounds is aan trends onderhevig. ‘t Landje aan de Schiedamse Vest is een periode zeer populair geweest, mede door een goede organisatie van vrijwilligers en topstraatvoetballers die aanwezig waren bij de toernooien. Later zijn veel jongeren naar het Henegouwerplein verhuisd, waar een prachtige accommodatie beschikbaar is gesteld. Ook hier kwamen veel talenten, zelfs van ver buiten Rotterdam. Nu, medio 2007, is de playground aan het Schuttersveld populair onder veel jongeren. Het glimt en blinkt nog aan alle kanten. Een nog populairdere bestemming voor jongeren is de playground aan de Mullerpier. Pas geopend, en het voldoet ook aan de bling-bling cultuur die zich van sommige jongeren meester lijkt te hebben gemaakt.

“Er moet hier kunstgras komen. Dan kunnen we beter voetballen en gaan er ook meer mensen voetballen. Dan komen hier ook jongens uit andere buurten voetballen. Er worden nu weinig dingen geregeld. Moet hier meer georganiseerd worden.”

Reactie van een vriendje:

“Maar als wij kunstgras krijgen komen hier nog meer grote jongens die ons weggagen!”

Uit een gesprek met twee twaalfjarige bezoekers van de playground aan het Koningsveldplein.

Kunstgras, en meer niet?

Opvallend is dat veel jongeren denken aan de accommodatie waar zij gebruik van maken, als hen gevraagd wordt wat er volgens hen nog veranderd of verbeterd moet worden. Verbetering in bijvoorbeeld organisatie of communicatie komt veel minder aan de orde tijdens gesprekken en

interviews. Toch is er een aantal zaken die veel jongeren verbeterd willen zien. Naast bijvoorbeeld meer verlichting (in de donkere maanden om langer gebruik te kunnen maken en voor veiligheid van en op de playground) en hogere hekken (zodat er geen ballen de straat op of tegen huizen aan worden geschoten) op en om de playground zijn er ook wensen wat betreft de organisatie.

“Goeie vraag. Volgens mij is alles er al. Kunstgrasveld, gewoon grasveld, basketbalveld, harde ondergrond, binnenruimte en kleedkamers. Van mij mag het zo blijven zoals het nu is.”

(bezoeker Henegouwerplein)

De organisatie van voetbalavonden en toernooien is zeer in trek. Bij de playground aan het Henegouwerplein zijn veel jongeren tevreden met de playground en organisatie aldaar. Jongeren bij de playgrounds aan de Schiedamse Vest en het Koningsveldplein hebben naast de wensen omtrent de accommodaties ook wensen die gaan over meer organisatie van activiteiten. Jongeren verspreid over alle playgrounds hebben ook ideeën geopperd over activiteiten die niet direct aan sport gerelateerd zijn, zoals een feest organiseren, met elkaar gaan zwemmen, een dagje weg en zo nog een aantal voorbeelden. De jongeren die dergelijke ideeën opperden bevinden zich voornamelijk in de leeftijdscategorie van 10 – 15 jaar.

“Er moet hier kunstgras komen. Om het veld metalen hekken en ook gewoon verlichting. Ook moeten er hier meer mensen werken die hier sport organiseren en begeleiden. Net als bij het Henegouwerplein.”

(bezoeker playground Schiedamse Vest)

Bij het Koningsveldplein hebben jongeren (voornamelijk 10 – 14 jarigen) verteld dat zij graag begeleiders bij de playground zien die zorgen voor een eerlijke verdeling van de playground. Een verdeling die er voor zorgt dat alle jongeren, ongeacht hun leeftijd, kunnen sporten met elkaar. Als er jongeren de playground betreden die ruzie komen maken of veel schelden moet er, volgens deze jongeren, worden ingegrepen door een volwassene.

“Toiletten neerzetten. Eten en drinken verkopen.”

Een ander punt waar jongeren mee kwamen is de netheid van de playground. Een redelijke groep heeft aangegeven een goed opgeruimde en nette playground belangrijk te vinden. Toezicht op de netheid vinden deze jongeren vanzelfsprekend, maar dit is niet bij alle playgrounds het geval. Meisjes hebben aangegeven toiletten op de playgrounds te willen hebben.

§ 5.6 – Wat willen jongeren zelf bijdragen aan de playground?

Tot slot is in dit onderzoek aandacht besteed aan hetgeen jongeren zelf bij willen dragen aan hún playground. Voor veel jongeren bleek dit een moeilijke vraag. De moeilijkheid kende voornamelijk drie vormen, bestaande uit: ‘ik wil niets bijdragen’, ‘wat kán ik doen?’ en ‘wat móet ik doen?’ De vraag wat

jongeren bij kunnen dragen aan de playground is een vraag waar de gemiddelde jongere nauwelijks tot niet over nagedacht heeft. De eerste reactie die volgde op de vraag was meestal “Ik zou niet weten wat ik zou kunnen doen.” Na doorvragen ontstond de driedeling zoals hierboven beschreven. Slechts een beperkte groep jongeren geeft aan niets te willen doen. Veel reacties bestonden uit een combinatie van de drie beschrijvingen.

“Weet niet echt. Wil niet echt meehelpen. Waarmee dan? Enkel met kleine dingen wil ik meehelpen. Weet ook niet goed wat ik moet doen.”

“Wat zou er moeten gebeuren?” en “Wat kan ik daarbij betekenen?” Deze twee zinnen tonen aan dat het voor veel jongeren moeilijk is om te bepalen welke rol zij spelen op de playground. Ook is het voor hen vaak niet duidelijk wat zij kunnen doen. En een belangrijk aspect is dat jongeren niet overal benaderd worden door organisatoren op en om de playgrounds.

“Wat zou ik kunnen doen? Als er iets moet worden geholpen, dan kan ik wel helpen. Het gaat erom of ik iets kan.”

Ondanks de relatieve onwetendheid hebben veel jongeren aangegeven bereid te zijn om hun bijdrage te leveren aan activiteiten en organisaties. Een voorwaarde van veel jongeren is wel dat zij ten eerste gevraagd worden om hun bijdrage te leveren en ten tweede uitgelegd wordt wát zij kunnen bijdragen.

“Ik wil best helpen met dingen, maar ik ben beperkt in financiën en kennis. Ik ben wel bereid om iets te doen.”

De ideeën die tijdens gesprekken en interviews met jongeren meer duidelijkheid gaven over wat jongeren willen bijdragen lopen behoorlijk uiteen. De ideeën zijn deels afhankelijk van leeftijd. De geopperde ideeën zijn vrijwilligerstaken als:

1. scheidsrechter
2. coach / begeleider van een team
3. schoonmaker / opruimer
4. ‘blauwhelmen’ bij incidenten
5. organisator
6. werven van deelnemers

Hier volgt nog een aantal uitspraken van jongeren:

“Als vrijwilliger helpen bij toernooien of andere activiteiten, bijvoorbeeld als scheidsrechter, een team coachen of standen bijhouden. Kinderen hier mee naar toe halen.”

“Ik zou meer toernooien willen organiseren. Ook zou ik er meer buurten bij betrekken.”

***“Ik zou wel willen helpen als er iets aan de hand is. Bijvoorbeeld bij ruzies.
Ook wil ik wel helpen met schoonmaken.”***

“Ik zou wel een soort Champions League en UEFA Cup willen organiseren. Dan lijkt het sporten meer op echte topsport. Dan kun je ook met de beste teams tegen andere wijken voetballen.

Uit bovenstaand verhaal valt op te maken dat jongeren, in het algemeen, niet precies weten wat zij bij kunnen dragen, maar wel bereid zijn hun steentje bij te dragen mits zij worden gevraagd. Een behoorlijke groep is bereid een creatieve bijdrage te leveren en zal een proactieve rol vervullen als zij eenmaal betrokken worden door proactieve begeleiders en organisatoren.

6.

Conclusie, theoretische reflectie en aanbevelingen.

Bij alle drie de playgrounds kan geconcludeerd worden dat jongeren regelmatig een bezoek brengen aan de playgrounds. Playgrounds hebben dus, hoe ze ook van elkaar verschillen zoals blijkt uit de beschrijving in hoofdstuk 3, een betekenis voor jongeren. In het onderzoek staat de vraag centraal welke betekenis(sen) jongeren geven aan de (bezoeken aan de) playgrounds. Wat vinden zij vanuit hun eigen perspectief belangrijk? Deze vraag wordt allereerst beantwoord. Daarnaast zullen in dit hoofdstuk de exploratieve gegevens van de betekenisgeving door jongeren aan playgrounds nog eens kort tegen het theoretische licht worden gehouden. Hierbij komt onder andere de veel gebruikte theorie van sociale relaties van Putnam en het mechanisme van in- en uitsluiting (Elling) aan bod. Tot slot wordt nog een aantal aanbevelingen gedaan.

§ 6.1 – Conclusie.

In de conclusie is een aantal deelvragen en de hoofdvraag samengevoegd, omdat in de antwoorden veel overlap aanwezig is. Daarom zijn de belangrijkste conclusies verwerkt in vier belangrijke thema's. De vier thema's zijn: **1.** "Voor de gezelligheid én om de sport!" waarin de hoofdvraag (Welke betekenis(sen) heeft een playground in de ogen van jongeren in de buurt? en deelvragen 1 en 2 (Wat is voor jongeren belangrijk om naar een playground te komen? Is het sportaanbod en/of het sociale contact de drijfveer om te komen?) zijn verwerkt. In **2.** "Waarom hebben we begeleiding nodig? Ik ben geen kind meer!", is deelvraag 3 (Is de mate van toezicht en begeleiding belangrijk voor de jongeren?) verwerkt. **3.** "Je herkent elkaar later wel.", waarin deelvragen 4 en 5 (Draagt een playground in de ogen van de jeugd bij tot (nieuwe) bindingen tussen groepen en individuen? Zijn er duidelijke verschillen in 'soorten' jongeren die op de playgrounds afkomen? Denk hierbij aan leeftijd, achtergrond, (jongeren)cultuur, 'ras', woonomgeving, etc.) verwerkt zijn. En **4.** "Als er iets geholpen moet worden, dan kan ik wel helpen.", waarin deelvragen 6 en 7 (Wat zou er volgens de jongeren moeten veranderen? En hoe? Wat willen jongeren zelf bijdragen aan de playground?), verwerkt zijn.

1. "Voor de gezelligheid én om de sport!"

Algemeen gezien geven jongeren op de centrale vraag, wat de playground voor hen betekent, het antwoord "Voor de gezelligheid" of "Om te sporten". De playgrounds zijn een ontmoetingsplaats voor sport én sociale contacten. Nader gezien kunnen echter meer zaken worden geconcludeerd. Op de playgrounds zijn sportbeleving en sociaal contact aanwezig, waarbij door jongeren eigen grenzen worden getrokken tussen een aantal aspecten. Respect en eerlijk spelen zijn belangrijke waarden voor veel jongeren. Zo werd door jongeren bijvoorbeeld een onderscheid gemaakt in 'relaxte en agressieve' jongeren. Voorop staat dat je moet komen voor de sport. Daarnaast moet je als bezoeker van een playground 'gewoon relaxed' doen. Als er voldoende jongeren zijn die voor de sport (kunnen)

komen en daarbij ook respectvol met anderen omgaan is een playground in de ogen van veel jongeren aantrekkelijk om te bezoeken.

2. “Waarom hebben we begeleiding nodig? Ik ben geen kind meer!”

De bovenstaande kop zegt voldoende over de nuance waar jongeren om vragen bij de organisatie, begeleiding en het toezicht. Over het algemeen valt er een aantal categorieën te maken van jongeren en hun gewenste benaderingswijze. De eerste categorie bestaat uit een behoorlijke groep jongeren van 10 – 16 jaar. Deze categorie geeft aan behoefte te hebben aan toezicht en begeleiding die voor veiligheid en het betrekken bij oudere jongeren kan zorgen. De tweede categorie bestaat uit jongeren van 16 jaar en ouder. Ook deze groep is aanzienlijk van omvang. Deze jongeren zien toezicht, begeleiding en organisatie vooral als iets voor de jongere jongeren. Wel geven zij aan dat zij organisatie kunnen gebruiken voor hun activiteiten. Als de activiteit georganiseerd is heeft de organisatie haar taak volbracht. Dan willen jongeren zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Een derde categorie bestaat uit jongeren van 10 – 16 jaar die behoefte hebben aan persoonlijke ontwikkeling. Door actieve begeleiders worden zij ‘getraind’, zoals zij zelf zeggen. De laatste categorie jongeren bestaat uit jongeren van 16 en ouder. Deze jongeren werken graag samen met de organisatie door hen te ondersteunen met allerlei taken. Deze groep is niet groot, maar wel aanwezig. Over het algemeen is volgens de jongeren begeleiding nodig voor de organisatie van activiteiten en de veiligheid op de playgrounds. Begeleiding is overbodig als het gaat om controle.

3. “Je herkent elkaar later wel.”

Op de drie onderzochte playgrounds kan een verdeling worden gemaakt in de relaties die jongeren hebben. Jongeren geven zelf aan dat zij verschillende soorten vriendschappen kennen die afhankelijk zijn van wat zij met elkaar kunnen en/of willen doen. De relaties die jongeren op de playgrounds hebben zijn te verdelen in ‘sportvrienden’, ‘bestaande vriendschappen’ en ‘nieuwe vriendschappen op de playgrounds’. Een grote groep jongeren heeft sportvriendschappen op de playgrounds. Deze jongeren zien elkaar alleen op de playgrounds en daar buiten niet of nauwelijks. Deze jongeren geven aan dat als zij elkaar later ergens tegenkomen elkaar herkennen en vaak ook begroeten. Er ontstaan door de playground dus relaties buiten de eigen kring. Een andere omvangrijke groep jongeren die geregeld een bezoek aan de playgrounds brengt bestaat uit jongeren met een al bestaande vriendengroep. Deze jongeren spreken met de vriendengroep af om te gaan sporten en/of ‘socializen’. Binnen deze twee groepen jongeren vindt veel overlap plaats. De meeste jongeren hebben zowel sportvrienden als bestaande vriendengroepen waarmee zij afspreken om te sporten. Een derde groep jongeren geeft aan dat zij op de playgrounds ook nieuwe vriendschappen maakt. Deze groep is niet groot, maar is wel aanwezig. In deze groep bevinden zich vaak ook de jongere jongeren die nog bezig zijn met het opbouwen van een sociaal netwerk. De oudere jongeren kennen elkaar vaak al van uit de wijk of school, waardoor zij aangeven ook nauwelijks nieuwe vriendschappen te kunnen maken.

Over verschillen op de playgrounds zijn jongeren zeer duidelijk. De verschillen die zij ervaren gaan over het gedrag, het niveau van de sporters en leeftijd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen

bijvoorbeeld 'relaxte' en 'agressieve' jongeren. Veel jongeren geven aan dat zij waarde hechten aan respect voor elkaar en eerlijk spelen. Hierbij kan direct worden aangemerkt dat sommige jongeren anders omgaan met bijvoorbeeld winst of verlies. Een enkeling komt om 'rotzooi te trappen'; de overgrote meerderheid komt echter als 'relaxte' jongere naar de playgrounds toe. Een verschil waar jongeren op letten, en dat soms ook samenhangt met de mate van 'relaxt' of 'agressief', is het verschil in niveau. De beste sporters krijgen automatisch meer 'aanzien' dan andere jongeren. Om het sporten voor iedereen leuk te houden proberen veel jongeren een eerlijke verdeling te maken bij het spelen van partijtjes. Bijvoorbeeld gerangschikt naar niveau en/of naar leeftijd. Door veel jongeren wordt leeftijd ook als een duidelijk verschil tussen 'soorten' jongeren op de playgrounds gezien. Zo kunnen leeftijden een belemmering vormen voor bijvoorbeeld de gespreksonderwerpen waarmee jongeren komen en het verschil in niveau van de spelers. Ook gelden er verschillen in benaderingsvorm tussen de leeftijdsgroepen. In – 2. "Waarom hebben we begeleiding nodig? Ik ben geen kind meer!" – is de benaderingsvorm per leeftijdscategorie reeds uiteengezet.

Tijdens observaties viel op dat er voornamelijk jongens aanwezig zijn op de playgrounds en meisjes nauwelijks. Meisjes tot ongeveer 12 jaar spelen nog regelmatig bij speeltoestellen, maar zijn op de sportvelden slechts een enkele keer aanwezig. In georganiseerd verband zijn bij het Henegouwerplein wel een aantal meisjes actief van ongeveer 10 – 13 jaar.

Een opvallend feit bij het zoeken naar de betekenis die jongeren geven aan verschillen is dat zij etniciteit of nationaliteit niet als wezenlijk verschil ervaren. Etniciteit wordt wel gebruikt als aanduiding van iemand. Bijvoorbeeld "die Surinamer". Maar verder geven veel jongeren aan dat zij geen verschillen ervaren, maar elkaar als gelijken zien. Uit observaties, gesprekken en interviews is gebleken dat op de playgrounds weinig autochtone jongeren aanwezig zijn.

4. "Als er iets geholpen moet worden, dan kan ik wel helpen."

Allereerst kan gesteld worden dat bij alle jongeren een bepaalde mate van zelforganisatie aanwezig is. Dit kan zijn door afspraken die gemaakt worden op school en in de wijk, afspraken per telefoon en internet of door afspraken die op de playgrounds worden gemaakt voor een volgend bezoek.

Daarnaast hebben veel jongeren moeite om hun eigen rol aan te duiden in relatie tot een bijdrage aan de playgrounds. Maar een beperkte groep zoekt mede-organisatieschap ten behoeve van activiteiten.

Bij de vraag of jongeren zelf een bijdrage willen leveren aan de organisatie op de playgrounds kwam het volgende vaak terug als reactie: "*Ik wil niets bijdragen, wat kán ik doen? en wat móet ik doen?*"

Opvallend is dat jongeren er vaak niet eens over nagedacht hebben dat zij iets kunnen betekenen voor hún playground. Uiteindelijk is misschien wel één op de drie jongeren bereid om iets te doen voor de playground. De één wil helpen als scheidsrechter of coach tijdens een toernooi, een ander wil helpen met het schoonmaken van de playground en weer een ander wil helpen met de organisatie van activiteiten. Na de gedachte van veel jongeren dat zij veel dingen niet kúnnen doen of niet weten wát zij moeten doen kunnen zij zelf aangeven wat zij zouden willen doen als bijdrage op hun playground. Jongeren geven dan zelf aan op welk niveau zij een bijdrage kunnen leveren. Wat keuzemogelijkheden en vertrouwen van de kant van begeleiders is belangrijk. Een belangrijke

voorwaarde voor veel jongeren is ook dat iemand hen benadert. Iemand die hen vraagt om iets te doen.

Op de vraag wat er in de ogen van jongeren moet veranderen op de playgrounds wordt voornamelijk kunstgras genoemd, dat als ondergrond voor het sportveld moet dienen. Verder dan te vertellen dat kunstgras 'van levensbelang' is komen veel jongeren hier niet. In de ogen van veel jongeren voldoet het Henegouwerplein aan alle wensen. Bij de andere twee veldjes willen veel jongeren dat er kunstgras wordt aangelegd. Een aantal jongeren heeft aangegeven dat zij naast een mooie playground ook graag veranderingen zien in organisatie. De organisatie van voetbalavonden en -toernooien is het meest populair en gewenst. Sommige jongeren zien de playground zelfs als meer dan een plaats om te sporten en zien ook feesten en andere bijeenkomsten met de wijk als optioneel. Verder hebben jongeren weinig kunnen bedenken en genoemd.

§ 6.2 – De onderzoeksresultaten en theoretische reflectie.

Bonding & Bridging.

In het boek 'Bowling Alone' (2000) van Robert D. Putnam worden de termen bonding en bridging gekoppeld aan het sociaal kapitaal van individuen en groepen. Verweel beschrijft in zijn publicatie 'Kleurrijke Zuilen' (2005) de termen bonding en bridging als volgt: *'Bij bonding social capital gaat het om de versterking van de eigen en groepsidentiteit. Bij bridging social capital gaat het om het vermogen te leren omgaan met anderen en andersdenkenden. Bonding social capital biedt individuen het gevoel en de mogelijkheid mee te doen in de samenleving, bridging social capital daarentegen helpt individuen om vooruit te komen in de samenleving.'* Na het bestuderen van de betekenisgeving door jongeren aan: het sport- en spelaanbod, de sociale contacten en de binding tussen individuen en groepen, is het interessant om hier Putnam's theorie op los te laten. Wat kan er worden geconcludeerd vanuit de beschrijvingen van de betekenisgeving door jongeren in het perspectief van bovenstaande theorie?

Onder *bonding* komt duidelijk naar voren hoe hecht jongeren kunnen zijn door de sport die zij zo liefhebben. Op de playground ben je één van de sporters. Daarbij is het opvallend dat vanaf ongeveer 12 jaar enkel jongens actief aanwezig zijn op de playgrounds. De jongeren zijn één door de sport en daarmee is het direct verklaarbaar waarom zij aangeven dat er weinig verschillen zijn tussen jongeren op de playgrounds. Het is belangrijker dat je sport dan waar je vandaan komt. De etnische en sociale verschillen die door beleidsmakers nogal eens benadrukt worden, wordt door de jongeren in veel mindere mate ervaren. Als je je gedraagt naar de wetten van de sport en omgangsvormen met elkaar, dan hoor je erbij.

Bij *bridging* komt duidelijk de brug die geslagen wordt tussen verschillende vormen van zowel sociaal en cultureel kapitaal naar voren. Op sociaal gebied zijn er volop voorbeelden van jongeren met een verschil in opleidingsniveau. Regelmatig is er een team op één van de playgrounds actief met daarin

een VMBO'er, een werkloze en een hoger opgeleide jongere. Door de sport zijn zij op dat moment gelijk. Ook zijn er veel voorbeelden van bruggen die geslagen worden tussen veel verschillende culturen (bijvoorbeeld nationaliteit en etniciteit). Jongeren geven aan dat verschil in nationaliteit of etniciteit er op de playground niet toe doet. Uit observaties blijkt dat veel jongeren wel vaak jongeren en/of begeleiders opzoeken met dezelfde achtergrond, maar dit lijkt niets te maken te hebben met het bewust in- en uitsluiten van andere jongeren.

Op de playgrounds is sprake van bridging als het gaat om jongeren met verschillende achtergronden. Sociale cohesie, zoals beleidsmakers het graag noemen. Terwijl veel beleidsmakers vooral nadruk leggen op allerlei verschillen die vervolgens bij één gebracht dienen te worden, lijkt in de praktijk sprake van een heel andere éénwording. Jongeren zijn één omdat zij willen sporten en kunnen sporten. Die intentie en dat gedrag staan voorop. Daarnaast is het gedrag een belangrijke kernwaarde voor veel jongeren. De manier van omgang met elkaar, tijdens het sporten en tijdens een praatje voor of na het sporten lijkt belangrijk voor jongeren. Jongeren ervaren wel verschillen in achtergrond, maar willen hier zeker niet de nadruk op leggen. De gezamenlijke behoefte en het gezamenlijke plezier stijgen uit boven aanwezige verschillen.

Op de onderzochte playgrounds worden vele 'bruggen' bewandeld door heterogene groepen die door de gezamenlijke behoefte, sport, met elkaar verbonden raakt. Ook op het gebied van de sociale contacten kunnen veel jongeren bruggen slaan tussen verschillende heterogene groepen. Dezelfde behoefte aan een vorm van omgaan met de sport én elkaar wordt voor veel jongeren op de playgrounds in de wijk gevonden, en soms enorm versterkt door intensieve en actieve begeleiding door een aanwezige organisatie.

Uitgaande van de theorie van Putnam kan worden geconcludeerd dat jongeren zowel de bonding als bridging aspecten van sociaal kapitaal uitbouwen door hun activiteiten op de playgrounds. In de ogen van Putnam nemen de kansen op maatschappelijke participatie en daarom sociale cohesie toe.

In- en uitsluiting.

Maar er is ook sprake van in- en uitsluiting op de playgrounds. Kritische onderzoekers als Elling (2007) wijzen erop dat de positieve aspecten van sociale cohesie echter ook negatieve effecten van uitsluiting met zich mee brengt. Niet iedereen mag meedoen. Elling toont met haar studies bij sportverenigingen aan dat er nog veel sprake van uitsluiting is. Het gaat hier vaak om de uitsluiting van vrouwen en meisjes en om homoseksuelen (vrouwen en vooral mannen). Hier zal kort worden beschreven welke vormen van in- en uitsluiting aanwezig zijn op de onderzochte playgrounds.

De belangrijkste insluiting op de playgrounds is ten eerste de behoefte aan sport met als belangrijkste detail dat je meer geaccepteerd wordt naarmate je goed kunt sporten. Ten tweede is het gedrag dat je vertoont van belang. Minder goede voetballers praten meer en voetballen minder dan goede voetballers, wordt wel eens door jongeren op de playgrounds verteld. Deze verklaring voor een vorm

van insluiting toont ook een vorm van uitsluiting aan. Namelijk, als je niet wilt sporten en geen, door de heersende jongerencultuur geaccepteerd, gedrag vertoont is de kans groter dat een jongere wordt uitgesloten. Een andere belangrijke factor in de mate van in- en uitsluiting blijkt de aanwezige organisatie en begeleiding te zijn. Waar op het ene veld jongeren worden uitgesloten omdat zij jonger zijn ('plicht van de zwakste') dan anderen, is het op playgrounds met actieve begeleiders wél mogelijke om jongeren van verschillende leeftijden 'in te sluiten'. Belangrijk is ook dat jongeren dit ondersteunen van de insluiting van 'zwakkere' jongeren accepteren én vaak zelfs ook aanmoedigen. Een ander voorbeeld van de mate van uitsluiting is de mate waarin meisjes participeren op de playgrounds. Zij zijn niet tot nauwelijks te bekennen op playgrounds vanaf ongeveer 12 jaar. Soms, in georganiseerd verband, doen meisjes mee met activiteiten. Zonder organisatie worden meisjes vaker uitgesloten.

Organisatie en respect.

Uit betekenisgeving door jongeren van 16 jaar en ouder omtrent organisatie op de playground blijkt dat zij geholpen willen worden maar niet te veel bemoeienis wensen. Als hiernaast de theorie van Sennett (2003) wordt gehouden waarbij hij aangeeft dat aanleren en ondersteunen meer oplevert dan overnemen kunnen interessante zaken worden geconcludeerd. Op dit punt binnen de organisatie en het benaderen en/of begeleiden van jongeren valt nog winst te boeken. In de beschrijving van de praktijk is eerder aangegeven dat jongeren op specifieke wijze benaderd wensen te worden. Ook met verschillen per leeftijdscategorie. Bij de omgang met jongeren staat één moeilijk tastbaar begrip centraal. Respect! In zijn boek 'Respect; the formation of character in an age of inequality' (2003), neemt Sennett welzijnswerkers (zijn moeder en haar collega) in zijn geboorteplaats Chicago als voorbeeld. Hierin beschrijft hij dat deze (dierbare) welzijnswerkers een vorm van medelijden uitschakelen, omdat medelijden tot direct gevolg heeft dat er ongelijkheid wordt benadrukt tussen hen en de cliënt. Juist het erkennen van ongelijkheid, maar het als 'sterkere' toch overbruggen van de grens naar de 'zwakkere', leidt tot respect, stelt Sennett. Respect veronderstelt volgens Sennett de autonomie zelf te kunnen beslissen en dat als uitgangspunt te nemen bij ondersteuning. Voor veel jongeren op de playground geldt deze theorie ook. Zij gaan er zelfs van uit dat zij met een bepaalde hiërarchie worden benaderd, maar zij wensen wel dat dit *respectvol* verloopt. Maar wat is respect?

In de sociologie zijn allerlei synoniemen in gebruik voor de term respect, waardoor verschillende aspecten van respect benadrukt worden. Een aantal belangrijke synoniemen die Sennett benoemd zijn status, prestige, erkenning, eer en waardigheid. Sennett vormt hiermee vier facetten van respect, namelijk die van *status*, *prestige of erkenning*, *eer en waardigheid*. 'Status' zegt iets over de positie in de sociale hiërarchie. Op veel playgrounds gaat het hierbij niet alleen om sport, maar bijvoorbeeld ook om leeftijd of gedrag. 'Prestige of erkenning' gaat over gevoelens bij een ander. Op een playground kunnen jongeren prestige of erkenning verwerven bij andere jongeren of begeleiders door bijvoorbeeld uit te blinken in sport. Jongeren gunnen elkaar vaak de erkenning en bewonderen een 'baltovenaar'. 'Eer' is een onderdeel van respect waarbinnen gedragscodes een belangrijke plaats innemen. Op de playgrounds lijkt een redelijke overeenkomstige vorm van gedragscodes aanwezig. Bijvoorbeeld het

begroeten van elkaar, eerlijk spelen en 'relaxed' gedrag zijn voor veel jongeren belangrijke gedragscodes. Als er verschillende gedragscodes aanwezig zijn kan dit leiden tot conflicten. Bijvoorbeeld de verhouding tussen de 'agressieve' en 'relaxte' jongeren kan leiden tot een conflict. 'Waardigheid' gaat volgens Sennett verder dan alleen gedrag. Het reikt tot de kern van het 'zijn'. Voor veel mensen is waardigheid een term waarover altijd vragen worden gesteld. En zeker door jongeren. "Word ik gewaardeerd?", "Word ik voor vol aangezien?" Het gaat er hier om dat mensen ondanks de bestaande ongelijkheid toch voor volwaardig worden aangezien door anderen (en zichzelf). De waardigheid is een aspect waarop organisaties en begeleiders hun respect richting de jongeren kunnen tonen, waardoor zij niet tornen aan het 'zijn' van de jongeren. Hier toon en genereer je respect. Op het gebied van gedragscodes kan gediscussieerd worden met jongeren. "Hoe ga je met elkaar om?" Jongeren kunnen en willen in alle redelijkheid praten over gedrags- en omgangsvormen.

Met de inmiddels opgedane kennis van de betekenisgeving door jongeren over respect en veiligheid, met hieraan gekoppeld de bovenstaande theorie, kan een aantal conclusies worden getrokken. Aangezien nagenoeg alle bezoekers van de playgrounds waarde hechten aan respect voor elkaar en sporten binnen een 'relaxte' (gezellige en veilige) omgeving staan deze termen centraal in de verschillende gedragscodes die de verschillende jongeren hebben. Om als gastheer (organisatie en begeleiders playgrounds) een respectvolle en veilige sportomgeving te bieden aan de bezoekers van de playgrounds (kinderen en jongeren) is een vaste gedragscode per playground een belangrijk hulpmiddel. Hierbij is het belangrijk dat begeleiders een actieve rol vervullen om de niet tastbare grenzen kenbaar te maken bij het overschrijden door jongeren. Binnen deze grenzen van respect en veiligheid kan de jongeren zoveel vrijheid worden geboden als gewenst, mits iedereen zich houdt aan de gedragscodes en als iedereen de ruimte krijgt voor sportbeoefening. Dit kan ook de eerder genoemde aspecten als bonding en bridging van sociaal kapitaal en insluiting van een grotere groep jongeren bevorderen.

Naast de veilige en respectvolle sportomgeving ontstaat ook een klimaat waarbinnen de samenwerking met de groep jongeren die willen participeren in organisatie en uitvoering op de playgrounds bevorderd wordt. Er is voor iedere bezoeker een duidelijke structuur, waardoor er vervolgens aan de kwaliteit kan worden gewerkt. Maar de basis bestaat uit respect, veiligheid én vrijheid.

§ 6.3 – Aanbevelingen.

Na de bestudering van de betekenisgeving door jongeren aan de drie playgrounds in Rotterdam is er een aantal zaken die aanbevolen kunnen worden. De aanbevelingen kunnen interessant zijn voor zowel beleidsmakers als voor bijvoorbeeld jongerenwerkers en begeleiders op de playgrounds.

Aanbeveling 1 – Organisatie en het betrekken van jongeren.

Mijn advies is om bij de organisatie op de playgrounds jongeren te betrekken. Deelname aan de organisatie draagt zowel bij aan de doelstelling van de playground, namelijk opbouw van sociaal kapitaal door sport, en vergroot het 'eigenaarschap' en respect van jongeren. Veel jongeren geven aan dat zij bereid zijn iets te doen voor de organisatie en/of uitvoering op de playgrounds. Door jongeren uit te leggen wát en hóe er iets gedaan kan worden is het mogelijk om met hen te overleggen wat zij willen en kunnen betekenen. Het is dus van belang om op het juiste competentieniveau jongeren te betrekken bij de organisatie en uitvoering. Jongeren hebben aangegeven dat zij wel benaderd willen worden door begeleiders en organisatoren omdat zij niet weten wat er wanneer moet gebeuren en wat hun rol daarbij kan zijn.

Aanbeveling 2 – Organisatie en de gewenste sportomgeving.

Mij is opgevallen dat jongeren vanaf 16 jaar ondersteuning bij de organisatie van activiteiten en veiligheid wensen. Jongeren vanaf deze leeftijd zijn 'allergisch' voor te veel controle door organisaties en instanties. Daarom adviseer ik om een veilige sportomgeving te scheppen waarbinnen jongeren ondersteund worden bij organisatorische zaken als zij aangeven dit nodig te hebben. Door interactie met de jongeren te zoeken wordt al snel duidelijk wat wel en niet belangrijk is voor de jongeren, waardoor de organisatie een beleid op maat kan maken.

Aanbeveling 3 – Het betrekken van meisjes.

Tijdens observaties en gesprekken bleek dat meisjes vanaf 12 jaar nauwelijks participeren op playgrounds. Als meisjes betrokken werden bij de activiteiten dan was de mate van participatie groter. Mijn advies is om meisjes gericht te betrekken bij activiteiten.

In het boek 'Maatschappelijke waarde van sport en bewegen' (2007), ter gelegenheid van het afscheid van de NISB-directeur Andre van Schaveren, daagt Verweel gemeenten uit wat aan de grote sportwens van allochtone meisjes en vrouwen te voldoen. Echter wel rekening houdend met een specifieke behoefte. De afname van de sportdeelname van veel allochtone meisjes vanaf hun twaalfde jaar is niet vreemd. Meisjes (vanaf menstruatie) en vrouwen moeten in een veilige omgeving kunnen sporten. Dit houdt in dat er gescheiden van jongens en mannen moet worden gesport. Het gescheiden sporten gaat echter in tegen de 'samen-moet-ideologie', die door beleidsmakers is ontwikkeld. Volgens Verweel zal de participatie van allochtone meisjes worden vergroot als de sport- en spelaanbieders meer inspelen op de wensen van de meisjes en ouders. Dit betekent dus wel dat het huidige beleid moet worden aangepast en integratie niet het doel is, maar de participatie van meisjes aan de sportmaatschappij.

Voor playgrounds zijn er nog meer kansen te benoemen. Volgens Janssens & Verweel (2007) geldt zowel voor allochtone als voor autochtone meisjes dat zij graag met vriendinnen sporten in de eigen buurt en met een laagdrempelig sportaanbod. Playgrounds kunnen door het organiseren van

laagdrempelig sportaanbod tijdens eigen uren, gescheiden van jongens, de participatie van meisjes op playgrounds bevorderen.

Aanbeveling 4 – Informele gedragscodes.

Veel aanwezige volwassenen voldoen qua gedrag vaak niet aan het verwachtingspatroon van veel jongeren. Hierdoor slinkt het vertrouwen in de volwassenen en verruimen de grenzen voor de jongeren. Veel jongeren weten wat wel en niet kan en gaan er vaak van uit dat volwassenen ingrijpen bij het overtreden van regels of omgangsvormen. Waar gelet wordt op omgangsvormen en regels is een veilig en respectvol klimaat op de playground aanwezig. Waar nauwelijks regels zijn en waar niet wordt opgetreden bij misdragingen kunnen eenvoudige situaties uitlopen tot moeilijk oplosbare problemen met jeugdigen. Mijn advies is om informele gedragscodes in te voeren waardoor jongeren op dit gebied niet met elkaar in conflict dreigen te geraken. Voor alle jongeren geldt een zelfde structuur en respect voor elkaar staat centraal. Het eenvoudigst is het om te starten met de jongste gebruikers van de playground gedragsregels op de playground aan te leren. Een bordje met de tien geboden van de playground is niet voldoende. Er moet een begeleider zijn die zelf de regels en omgangsvormen consequent naleeft en jongeren aanstuurt. Dit kan zonder al te bemoeiziek over te komen. De aanwijzingen van Sennett zijn bruikbare uitgangspunten voor het creëren van een respectvolle omgeving.

Bronvermelding.

Literatuur.

Blokland-Potters, Talja (1998); *Wat stadsbewoners bindt; sociale relaties in een achterstandswijk.*

Breedveld, Koen; Clémence Ross-Van Dorp; Verweel, Paul; e.a. (2007); *Maatschappelijke waarde van sport en bewegen.*

Broenink, Norbert (2001); *Onbetaalbare binding; niet financiële beloningsaspecten en de binding van medewerkers aan een organisatie.*

Dijk, Jan van; de Goede, Martijn; 't Hart, Harm; Theunissen, Joop (1991); *Onderzoeken en veranderen; methoden van praktijkonderzoek.*

Elling, Agnes (2007); *Het voordeel van thuis spelen; sociale betekenissen en in- en uitsluitingmechanismen in sportloopbanen.*

Kats, Erik (1996); *Metaforen en methodologieën; ontwikkelingen in praktijkgericht onderzoek.*

Putnam, Robert D. (2000); *Bowling Alone.*

Reuling, Albert (1986); *Methodologieën; een inleiding in onderzoekstrategieën.*

Sennett, Richard (2003); *Respect, the formation of character in an age of inequality.*

Swanborn, Peter (1981, 1987); *Methoden van sociaal-wetenschappelijk onderzoek.*

Artikelen en studies.

Janssens, Jan; Verweel, Paul (2005); *Kleurrijke zuilen* in vrijetijdsstudies nummer 4.

Richard Krajicek Foundation (2004); *De Richard Krajicek Foundation in 2010.*

Van der Mark, Jasper (2006); *Integratiebevordering in sport door sportstimuleringsprogramma's van de overheid.*

De Boer, Yfke; Noorman, Ilona; Van der Valk, Bastiaan (2005); *Socialisatie en de playground. Een onderzoek naar de sociale betekenis van de playground Hondiusstraat.*

Bronnen.

Interviews, observaties en gesprekken met jongeren, buurtbewoners en professionals op en om de velden.

Besprekingen met leden van de onderzoeksgroep van de USBO en Richard Krajicek Foundation.

Reflectieverslag.

Het afstuderen heeft een belangrijke invulling gegeven aan mijn opleiding. Eén van mijn motivaties om de opleiding sportmanagement te volgen is om sport en jongeren te verenigen. Op playgrounds vindt een interessante samenkomst plaats van mijn interessegebieden, waardoor dit een geschikt thema is gebleken voor een onderzoek. Naast het onderzoek naar mijn interesses is de wijze van onderzoek voor mij belangrijk geweest. Hier heb ik bewust gekozen voor een kwalitatief onderzoek, om tot meer diepgang en openheid van onderzoek te komen dan bij kwalitatief onderzoek mogelijk is. Tijd is tevens een belangrijke factor. Tijdens de studie is er nog voldoende ruimte om een kwalitatief onderzoek te verrichten, waardoor ik kennis heb willen maken met deze onderzoeksmethode. Door de USBO is mij veel ruimte geboden voor het onderzoeken op exploratieve wijze. Waar nodig, ben ik gestuurd om binnen de juiste onderzoekskaders te opereren.

Het begin van het onderzoek bleek een cruciale fase te zijn. “Wat wil ik onderzoeken?” en “Binnen welke kaders moet het onderzoek blijven?” Door een nauwkeurige afstudeerformulering is het gelukt om in korte tijd, binnen een duidelijk kader, tot de eerder gepresenteerde onderzoeksresultaten te komen. De duidelijke onderzoekskaders hebben er tijdens het onderzoek voor gezorgd dat de grote hoeveelheid, vaak interessante informatie, buiten het onderzoek is gebleven. Door een continue focus op de onderzoeksvragen is veel informatie verkregen en verwerkt in korte tijd.

De afstudeerformulering bleek een zeer nauwkeurig, doch beheersbaar werk te zijn. Het onderzoek zelf heeft momenten gekend van chaos en onoverzichtelijkheid. Het exploratieve onderzoek vraagt uiteraard ook om wanorde. Grote hoeveelheden data werden losgemaakt bij jongeren en andere betrokkenen. Het bleek de kunst te zijn om uit al de informatie die verkregen was een aantal thema's te kiezen. Hier heb ik het soms moeilijk gehad, want voordat een rode draad kan worden gevonden moet een berg aan data worden vergeleken. Vanuit de chaos moest orde ontstaan. Een volgend probleem is het maken van keuzes. Welke zaken horen bij de onderzoeksvragen? En welke zaken komen vaak genoeg voor in de data om als valide antwoorden te geven op de onderzoeksvragen? Na een aantal onzekere momenten bleek tijd vaak de oplossing. Met het nodige geduld en met bezinning werden thema's vaak vanzelf duidelijk. Vanuit de thema's is vervolgens meer diepgang gezocht bij jongeren met gesprekken en interviews. Uiteindelijk denk ik diepgang en betrouwbaarheid te hebben gevonden, waardoor het onderzoek goed bruikbaar is voor de oriëntatiefase van het onderzoek naar playgrounds van de USBO.

De kwaliteit van mijn onderzoek is het vernieuwende en verdiepende karakter waardoor goed bruikbare informatie op papier staat waar betrokkenen voordeel kunnen hebben. Een succesfactor van het onderzoek is dat jongeren zelf aangeven welke zaken succesvol (kunnen) zijn. Mijn kracht hierbij is het bouwen van bruggen tussen de praktijkbeleving van jongeren en de theorievormende wereld van onderzoekers, waardoor een aantal praktische onderzoeksuitkomsten gepresenteerd is.

Mijn kennis van begrippen en theorieën was nog wat mager. In korte tijd heb ik veel theorieën, die van belang zijn binnen de sociologische, antropologische en maatschappelijke wereld (op sportgebied), leren kennen.

Al met al kijk ik met veel plezier terug op de periode van afstuderen. Er is een nieuwe wereld voor mij opengegaan.